

A környezetvédelem az embert szolgálja

BEFEJEZŐDÖTT AZ ORSZÁGGYŰLÉS ŐSZI ÜLÉSSZAKA

Pénteken délelőtt folytatódott és délután befejeződött az országgyűlés őszi ülészakájának kétnapos programja. Az ülésen részt vett **Losonczi Pál**, az Elnöki Tanács elnöke, **Kádár János**, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, **Lázár György**, a Minisztertanács elnöke, ott voltak az MSZMP Politikai Bizottságának más tagjai, a Központi Bizottság titkárai, a kormány tagjai. Az emeleti páholyokban foglaltak helyet a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek vezetői, tagjai.

A tanácskozás megkezdése előtt **Apró Antal**, az országgyűlés elnöke köszöntötte hazánk vendégét: **José Eduar-**

do dos Santos, az MPLA-Munkapárt és az Angolai Népi Köztársaság elnökét, aki küldöttség élén tartózkodott hazánkban és ellátogatott a parlamentbe. Apró Antal a magyar törvényhozás nevében is újabb sikereket kívánt Angola népének.

Ezután a képviselők — az elfogadott napirendnek megfelelően — meghallgatták **Gonda György** államtitkárnak, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének beszámolóját, az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. törvény végrehajtásának tapasztalatairól.

és a nagyobb szigoron kívül — vagy inkább ezekkel együtt — nagy szerepe van a társadalomnak. Köszönet illeti mindazokat — mondotta az államtitkár —, akik társadalmi aktivistaként azért dolgoznak, hogy környezetünk emberi, emberhez méltó maradjon.

Az államtitkár megállapította: az öt éve alkotott törvény alapján véve beváltotta a hozzá fűzött reményeket, alkalmas arra, hogy hosszabb távon keretét adja a környezetvédelemnek. Az e célra rendelkezésre álló anyagi eszközöket megfontoltan és célszerű sorrend betartásával kell felhasználni.

Gonda György beszámolója

Gonda György bevezetőben megállapította: a környezetvédelemben ma a korábbi időkben származó hiányosságok, mulasztások kiegészítése okozza a legtöbb gondot. A jövő útja a megelőzés: olyan fejlesztési gyakorlat, amelynek természetes eleme az emberi környezet megóvása. A megoldáshoz azonban anyagi eszközök is szükségesek. Ma már elfogadott felismerés — mondotta az államtitkár —, hogy átgondolt és szigorú intézkedések szükségesek a hulladékok káros hatásának felszámolásával kapcsolatban.

szélyeztetni a környezetet, hogy a különböző vegyszereket nem megfelelő szakszerűséggel szállítják, tárolják, használják fel. S az ellenőrzés nem mindig olyan körültekintő, mint az elvárható lenne.

Gonda György hangoztatott: a környezetvédelmi intézkedések nem szakadhatnak el a mindenkori gazdaság teherbíró képességétől. A tiszta környezet az élettől elválaszthatatlan — ez nem képezheti vita tárgyát. Végső soron a környezetvédelem a termelési, gazdasági folyamatok része, de céljait tekintve az embert, az életkörülményeket szolgálja.

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatalnak és másoknak a jövőben határozottabb magatartást kell tanúsítaniuk a veszélyek okozóival szemben, igényelve ehhez a hatóságok munkáját is, ám az anyagi eszközökön

Hozzászólások

Röder Edit (Bp. 51. vk.) az Országos Ügyvédi Tanács elnökhelyettese, az országgyűlés építési és közlekedési, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság együttes ülésén elhangzottokról mondotta: a bizottságok különösen azt tartották jelentősnek, hogy a környezetvédelem az államjogi politika rangjára emelkedett, szerves részévé vált az V. és a VI. ötéves tervnek. A jogszabályt a képviselők általában jónak tartják, a hiba a végrehajtásban, a szemléletben, az állami és állampolgári feyelemben, az érdekek esetenkénti helytelen értelmezésében, a szankciók alkalmazásában mutatkozó liberalizmusban, valamint a közömbösségben van — mondotta a képviselő.

Ezután **dr. Schnitzler József** egyetemi tanár, a Hajdú-Bihar megyei 16. választókörzet országgyűlési képviselője kapott szót.

Dr. Schnitzler József felszólalása

A továbbiakban az atomenergia békés célú felhasználásának környezetvédelmi összefüggéseiről is szólt; emlékeztetett arra, hogy 1980-ban külön törvény született az atomenergiáról. A törvény végrehajtására tett intézkedések biztosítják, hogy ne kelljen tartani a környezetkárosítás veszélyétől. A paksi atomerőmű úgy épül meg — mondotta Gonda György —, hogy üzemeltetése során a környezetbe kerülő szennyező anyagok hatása a megengedettnél lényegesen kisebb lesz.

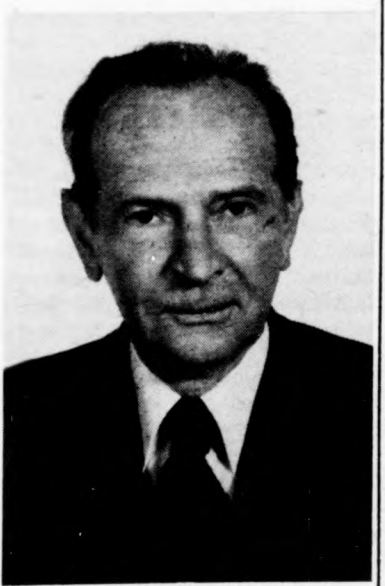
A Balatonról szólva megemlítette, a kormány által jóváhagyott két program azt a célt szolgálja, hogy a jogos aggodalomra okot adó helyzet megváltoztatható legyen. A terveket nagy pontossággal kell végrehajtani, és elejét venni, hogy a különböző engedélymentes megművelések eredeti, a megoldást szolgáló szándékot. A Balatonnal kapcsolatos kutatásokat úgy kell folytatni, hogy a gyakorlat számára világos és egyértelmű válaszok, illetve megoldások szülessenek — mondotta az államtitkár.

Számos vita középpontja a környezetvédelem és a mezőgazdaság fejlesztése, különös tekintettel a környezet teherbíró képességére. A beszám-

ololó szerint nem az alkalmazott technológiákban rejlik a veszély. Legtöbbször az veszélyeztetni a környezetet, hogy a különböző vegyszereket nem megfelelő szakszerűséggel szállítják, tárolják, használják fel. S az ellenőrzés nem mindig olyan körültekintő, mint az elvárható lenne.

A környezetvédelemmel kapcsolatban a következőket mondotta: — Az államtitkár elvtárs beszámolójában érintette, hogy a párt és az állam a környezetvédelem terén nagymértékben számolt társadalmunk segítségével. A Magyar Szocialista Munkáspárt felkeltette népünk figyelmét a környezetvédelem iránt. A Hazafias Népfőnt ösztönözte, segítette, szervezte ezt a munkát, és jelentős szerepe van abban, hogy a környezetvédelem ösztársadalmi ügyévé vált.

Feltehetnénk a kérdést: Vajon megoldott-e hazánkban a társadalmi alapon végzett környezetvédelmi munka, amely nagy összegű beruházás nélkül, az emberek kollektív összefogásával elvégezhető? Bizony, sokat kell még tennünk, mert az állami rendelkezéseket nem tartja be mindenki, sem pedig azok ellenőrzése nem megoldott. Kétségtelen, szocialista társadalmunknak van elég ereje, hogy a szocialista nemzeti egység alapján erélyes és eredményes akcióprogramokat indíttson. Ennek az egyik legfontosabb feltétele, hogy meggyőződik az embereket arról, ne csupán az otthoni rendjével, környezetével törődjenek, hanem a lakóhelyük, az üzemek, a hivatalkák környezetére is legyen gondjuk.

— A környezetvédelemnek állandó országos propagandára van szüksége. Társadalmunk egyes rétegei még meggyőződésre szorulnak. Ne csupán alkalmas adó eseményekkel kapcsolatban foglalkozzon a sajtó, a rádió, a televízió a környezetvédelmi problémákkal!

— Társadalmunk tagjainak egy része mintha felmentve érezné magát a környezetvédelemmel kapcsolatos társadalmi felelősség alól. Lakásuk, hétfégi házuk, kertjük rendes és takaros, de ugyanakkor szemrebbenés nélkül szemetelnek az utcán, az üzemben, a vonaton, az irodában. Nem hatja át még az emberek egy részét teljesen az ökológiai szemlélet, nem tudtuk még gyermekeinknél és ifjúságunknál se tökéletesen kialakítani a környezetvédelmi magatartást, a környezetkímélő szemléletet és a környezetjavító készséget. Ez emberek egyneműlyike nem ébredt még tudatára annak, hogy saját maga veszélybe kerül: belát-

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

GAZDASÁGI SZEMLE
EXPRESSZVONAT BERLINBE
(4. oldal)

TUDOMÁNY — TÁRSADALOM
— TERMELES
(5. oldal)

SPORT
(7. oldal)

Az Országház delegációtermében José Eduardo dos Santos és Losonczi Pál aláírják a barátsági és együttműködési szerződést

Látogatás az ülésteremben

Befejeződött az angolai párt- és állami küldöttség programja

A párt- és állami küldöttség élén hazánkban tartózkodó **José Eduardo dos Santos**, az MPLA-Munkapárt elnöke és az Angolai Népi Köztársaság elnöke pénteken rövid ideig részt vett az országgyűlés ülésén. Ezt követően az Országház delegációtermében **Losonczi Pál**, az Elnöki Tanács elnöke és **José Eduardo dos Santos** aláírta a Magyar Népköztársaság és az Angolai Népi Köztársaság közötti barátsági és együttműködési szerződést.

A két ország közötti első ilyen szerződés megerősíti az államaink közötti Angola függetlenségét, a két fél elhatározta, hogy nemzetközi kérdésekben rendszeresen konzultálnak egymással.

Az ünnepélyes aktuson jelen volt **Kádár János**, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, **Gyenes András**, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, valamint a magyar és az angolai tárgyaló küldöttség tagjai.

A magas rangú vendéget és kíséretét ünnepélyesen búcsúztatták az angolai és magyar zászlókkal díszített Országház előtt. A Kossuth Lajos téren, ahol felsorakozott a Magyar Néphadsereg díszzászlóalja, a búcsúztatásra megjelent **Kádár János**, **Losonczi Pál**, **Trautmann Rezső**, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának helyettes elnöke, **Cservenka Ferencné**, az országgyűlés alelnöke, **Gyenes András**, **Katona Imre**, az Elnöki Tanács titkára, **Puja Frigyes** külügyminisz-

ter, **Váncsa Jenő** mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, **Veress Péter** külkereskedelmi miniszter, továbbá az Elnöki Tanács, a kormány, az állami, a társadalmi élet számos más képviselője. Ezen volt **Kolesza Sándor**, határon átnézve angolai nagykövete. Megjelentek a budapesti diplomáciai képviseletek vezetői.

Kürtzso harsant, a díszzászlóalj parancsnoka jelenléte tett **José Eduardo dos Santos**nak, majd felcsendült a két ország himnuszja. Ezután a magas rangú vendég **Kádár János** társaságában elhaladt a díszzászlóalj előtt.

Az ünnepélyes aktus — amelyet több száz budapesti lakos is végignézett — a katonai díszzászlóalj díszmenetével zárult, amelyet **José Eduardo dos Santos**, **Kádár János** és **Losonczi Pál** együtt tekintett meg. Ezután üttörők virágcsokrot nyújtottak át az angolai párt- és állami küldöttség vezetőjének, majd a magas rangú vendég és kíséretének tagjai **Kádár János**val és **Losonczi Pállal** együtt gépkocsikba szálltak, és díszmotorosok kíséretében a Ferihegyi repülőtérre hajtottak.

A légikikötő betonján **Kádár János** és **Losonczi Pál**, illetve **José Eduardo dos Santos** baráti öleléssel vett búcsút egymástól. Az angolai párt- és állami küldöttség vezetőjének különgepe ezután a magasba emelkedett.

A **José Eduardo dos Santos**, az MPLA-Munkapárt és az Angolai Népi Köztársaság elnöke vezette párt- és állami küldöttség magyarországi hivatalos, baráti látogatásáról közleményt adtak ki.

Magyar-angol gazdasági tárgyalások

Reginald Eyre angol kereskedelmi parlamenti államtitkár — hétfő reggel küldöttség élén — október 5-9. között hazánkban tárgyalt. Megbeszélést folytatott a Külkereskedelmi Minisztériumban **Török István** államtitkárral a magyar-angol gazdasági kapcsolatok fejlesztési lehetőségeiről, különös tekintettel a kereskedelmi, ipari és tudományos kooperáció elősegítésére.

Különös súlyt helyeztek a magyar és az angol vállalatok harmadik piaci együttműködésére. Ennek érdekében az Állami Biztosító és az Angol Hitelbiztosító Intézet külön levélváltásban állapodott meg abban, hogy harmadik piacokra irányuló közös magyar-angol szállításokra hitelgaranciát nyújtanak egymás ügyfeleinek. (MTI)

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

szakszervezetek értékes környezetvédelmi munkája. De ugyanakkor megkérdőjelezzük azt is, vajon hogyan kaphat egy gyár, üzem, iroda, vállalat, telephely bármilyen kitüntetést akkor, amikor megszegi a környezetvédelmi előírásokat vagy súlyos természetvédelmi károkat okoz települése szemeset piszkos. Az üzemi környezetvédelem terén a fejlesztéssel teljesen összhangban kidolgozott környezetvédelmi feladatok betartásának ellenőrzése, segítése a szakszervezeteknek is a hivatalos közérdekű feladat.

A környezetvédelemről szóló beszámolót az országgyűlés együtt tárgyalta a mezőgazdaság dolgaival. A környezetvédelem és a mezőgazdaság édes testvérek. Mondhatnánk példát. Törekvésünk, hogy minden arra alkalmas földet kapcsoljunk hozzá kultúrtáblához. Ezáltal a kultúrnövények közel öt-hat méter közel kerültek az országúthoz. Előzőleg kivágtuk a fákat és a bokrokat. Szabad utat biztosítottunk az égéstermék lerakódásának, melyek közül az ólom az a mérge, amelyik nem tűnik el, hanem bevándorol a tengerbe, búzába, stb. és takarmányozáskor a tehén tejében megjelenik, sőt a sertéshús fogyasztásakor is az emberi szervezetbe kerül be, ahol felhalmozódik. Megoldásra két lehetőségünk adódik, az egyik az, hogy az országutak és a kultúrterület közé széles bokorsávot ültetünk (vagy azokat nem vágjuk ki), mert az ilyen védősávok az égéstermékek 70 százalékát kiszűri; majd a további megoldás az lesz, ha olyan üzemanyagot tudunk gyártani, melynek az ólomtartalma nem 0,4, hanem 0,15 lesz. Ezekre a dolgokra figyelniünk kell, és ezért is szükséges, hogy minden üzemben legyen olyan szakember, akinek főfoglalkozása mellett tudása, érzéke legyen a környezetvédelem terén is. Nekünk természetesen a környezetvédelemért egymás mellett kell dolgoznunk, elősegítve a mezőgazdasági nagyüzemi termelés nagyszemű eredményeinek továbbvitelét, a mezőgazdasági dolgozóknak pedig be kell kapcsolódnunk az egész emberiség érdekét képviselő

környezetvédelem és természetvédelem munkájába. — Néhány eseményt szeretnék még említeni a megyénkben most kibontakozóban levő és a Hazafias Népfőnt által kezdeményezett környezetvédelmi akcióprogramból. Megyei bizottságunk az NDK példájára nyoman már többször akciókat indított a MÉH Vállalattal együtt a másodlagos nyersanyagok begyűjtésére, hasznosítására. Javaslattal tett, hogy az üzemelő és zsúfolt kempingek környezetében táborozóktól is szedjenek helyi pénzt, s ezt a pénzt az erdőben elszórt szemét eltakarítására fordítsák. A népfőntaktivisták a MÁV Igazgatósággal akciókat indítottak az állomások és környékük tisztaságáért.

Hajdú-Bihar megye legnagyobb természetalkotója, és az üdülés szempontjából nagy jelentőségű, az ifjúság sportolását elősegítő, a tanulók oktatását szolgáló, társadalmi összefogásból és koncentrált beruházásból létesülő területe az úgynevezett Erdősuszták és a bihari Remete-tó. Az Erdősusztákon — tízezer hektár erdőből övezett — 300 hektárnyi vízfelülettel hét tó kialakítása történt már meg. A további fejlesztés a VI. ötéves terv folyamán várható, és olyan mérvűnek ígérkezik, hogy szinte nyaralóközpont fejlődhet ki. Reméljük, hogy állampolgáraink meg is tudják ezt becsülni, rendet tartanak, s nem teszik tönkre a természeti szépségeket.

Környezetvédelmi munkánk, társadalmi összefogásunk olyan terv, amelyre azt mondhatjuk, hogy a béke megvédésébe vetett hitünk és az optimizmusunk terve.

Közismert a világ békeharcosainak az a megállapítása, hogy a fegyverkezésre költött vagyon többszörösen elegendő lenne a világ összes környezetvédelmi fejlesztési, óvási költségeire. Ingadozás nélküli akarattal, s büszke elhatározással mi a béke megővése, a leszerelés mellett foglalkozunk. Mi tovább szeretnénk építeni, szövőpínt hazánkat, a Magyar Népköztársaságot. Kevés ember fogalmazta meg olyan sallangmentesen a világ jelenlegi problémáit, mint egyik hazánkfi, aki szerint: „Atombombákkal játszani és szemtelni szigorúan tilos!” — Az államtitkár elvtárs beszámolóját elfogadom.

helyi-öbölnek kell beavatkoznia, a Zala torkolatának nádas területeit kell visszaállítani, hogy a folyó vize megtisztulva érkezzen a Balatonba. Indokolatlan a túrelmetlenség, szükséges viszont az üdülőterületben élő, az odalátogatók cselekvő támogatása.

Dr. Zsolnai Mária (Fejér m. 9. vk.), a dunaujvárosi kórház adjunktusa felszólalásában elismerően szólt arról a tervező munkáról, amely a városépítés szerves részévé tette az erdőtelepítést, a parkosítást, s mindazt a tevékenységet, amely otthonossá teszi a szocialista városban élő emberek életét.

egy otthagyt felvonulási bódéval, építési törmelékkel. Megemlítette: az építési feladatok indokolt lenne az eddigieknél is szigorúbban betartatni, ehhez nagy hatáskört kell biztosítani a tanácsoknak.

Áts Károly (Borsod m. 22. vk.) a tiszai Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet gazdaságvezetője elmondta a többi között, hogy a természet megővésének, védelmének megővésében különös jelentősége van, mivel az ipari-nevezett sajtóvilágyi ipari agglomeráció jelentős mértékben szennyezi a környezetet. Ma már nem érvényesülhet az a szemlélet, amely

bánya-sebhely keletkezett, s ezideig ebből csak kettőnél állították helyre a környezetet. A bányákat érdekeltté kellene tenni a terület újrahasznosításában. A környezet károsításának a megállítására cél. Ajkán és Váralotán már számos intézkedést tettek ennek érdekében, a végleges megoldás azonban itt is csak hosszabb távon várható.

Bugán Mihály (Szolnok m. 12. vk.), a tiszai Petőfi Tsz elnöke elmondta: a gazdálkodó emberek lelkiileg is kötődnek a földhöz, ahhoz a vidékhez, ahol élnek. Ezért azt az örökséget, amely az egész nemzet vagyona is, nem rombolják, sőt gyarapítani igye-

keznek. Ez az érzés lehet az alapja annak, hogy értékeiket ne csak rendelkezéssel védjük, hanem az természetes igénye legyen minden embernek. Sokunk számára — mondotta a képviselő — az élő természet az életünk, a munkánk színtere.

Bugán Mihály elmondta: a Tisza II. vízlépcső és tározó építésének több ezer hektár erdő esett áldozatul, de pótlására eddig nem történt határozatos intézkedés. Holott ezen a vidéken az ésszerű gazdálkodás megkövetelné az erdő-sítést. Gondként említette a képviselő, hogy több mezőgazdasági üzemben a gazdálkodást természetvédelmi okokból korlátozták.

A padosorokban helyet foglaló párt- és állami vezetők (MTI-fotó, Manek Attila felvétele — Telefotó—KS)

Elismerést érdemel az a tevékenység — mondotta — amelyet a megye gyárirásai tettek a környezet védelméért, tisztaságáért. Ugyanakkor változatlan gond Dunaujváros levegőszennyezősége csökkentése.

Vida Miklós (Bp. 21. vk.), a Fővárosi Gázművek műszaki igazgatója felszólalásában megállapította: Budapest a szennyezés mértéke nem nagyobb, mint a hasonló adottságú világvárosoké. A legnagyobb gondot a szennyvíz tisztítása okozza. A távlati tervekben három tisztítótelep építése szerepel, s ez jelentősen javít majd a helyzeten. Az összehangolt intézkedések, a tervszerű munka nyomán sikerült a főváros levegőjének további romlását megállítani. A füstködös-szmogos napok száma egy évtized alatt 30-ról évi 4-6-ra csökkent. A tervek maradéktalan megvalósításával a természeti és települési környezet állapota javítható.

Dr. Kulín Lászlóné (Szabolcs-Szatmár m. 18. vk.), az Egyesült Izzó kisvárdai gyáregységének üzemorvosja elmondta: a megyében a környezet állapota ma még viszonylag kedvezőnek minősíthető. Főleg az ösdióktól ólmitlenlén táj is, amelyekről írók, költők elragadtatással szólnak. A szatmár-beregi tájvédelmi körzet 36 000 hektárt ölel fel, ez az ország legnagyobb védett területe. Javaslotta, legyen rangos társadalmi munka a vállalat és intézményen belüli és kívüli környezetvédelem. Válasszunk társadalmi magatartásúakat, a tisztaság, a szép iránti igény.

Dr. Fancsik János (Nógrád m. 1. vk.), a megyei kórház osztályvezető főorvosa hozzászólásában hangsúlyozta: környezetünk védelméért nagyobb felelősséget terhel a vezetőket, mint általában az állampolgárokat. A gyárak, az utcák a példa erejével hatnak az egész településre. A közvélemény magatartásának formálásában meghatározó, hogy azok, akik hivatalosan foglalkoznak az építéssel, maguk is törekedjenek a szépre vagy éppen ók rombolják a tájat, egy-

a népgazdasági érdekekre hivatkozva szűk látókörű csoportokat képvisel, s a társadalom kisebb-nagyobb hányadát a kellő körültekintés, gondosság hiánya következtében valamiképpen károsítja.

Nyomatékkal hangsúlyozta a képviselő: előzzék meg az ipari és mindenféle más szennyeződést, amely helyrehozhatatlanul károsítja a megye természeti értékeit, mint amilyen az aggteleki, a lázberci tájvédelmi körzet.

Koltai Imre (Pest m. 28. vk.) a Cement- és Mészművek váci gyárának igazgatója „birtokon belülről” beszélt mindarról, amit képviselőtársai több felszólalásban is szóvá tettek. Ez pedig a cementgyárak pora, amely a kéményekből szitál az érintett településekre. A képviselő azt is elmondta, hogy a választók éppen azért zavartak neki bizalmat, hogy a DCM igazgatójaként megoldást találjon a gyár 20 éves múltja visszatérítő környezetszennyező gondjára. Ha itt még nem is tartanak a Dunaparti városban, sem pedig másutt, a cementgyárak környékén, annyi azonban bizonyos, hogy az utóbbi tíz évben a cement- és mészművekhez tartozó üzemek porokibocsátása 7,1 százalékkal 1,7-re csökkent. Közönlhető az mindenekelőtt a hejőcsabai és berecsényi változásoknak, s az utóbbi komplexumnak a régi üzem 1981. közepén törzént beárasával a helyzet megnyugtatóan rendeződött. A másik sok főfajást okozó „porközpont”-ban, Belpálfalván már tudják, mit kell tenni, mi több, a kellő összeg is rendelkezésre áll. Most a cselekvés következik, s a műszakilag lehetséges legrövidebb időn belül számúzik a szennyezést.

Angyal Imre (Veszprém m. 4. vk.) a Magyar Hajó- és Darugyár balatonfüredi gyáregységének szakmunkása kifejtette: a megyében az utóbbi két évben mintegy félezer hektárnyi, korábban elhanyagolt terület újra hasznosított. Legjobb halad a már nem működő külszíni bányák környezetének helyreállítása. A Balaton-felvidéken például több mint száz

Gonda György zárszava

A vitában több képviselő nem kért szót, így **Gonda György** államtitkár választotta az elhangzottakra.

Elsőként a kommunális szennyvíz elvezetésének és tisztításának gondjairól szót. Rámutatott: a hatodik ötéves terv meghatározta a fejlesztés irányát, figyelemmel arra, hogy népgazdaságunk mire képes a következő fél évtizedben, s mely feladatok megvalósítását tekinthetjük reálisnak. Az viszont elengedhetetlenül szükséges, hogy a tervben foglalt tennivalókat valóban maradéktalanul elvégezzük. A vízellátás erőteljes fejlesztése mellett a szennyvíztisztító és -elvezető kapacitás növelése elmaradt, s ezt az elmaradást időben fel kell oldani, mert településeink széles körét fenyegetheti a jövőben az elszennyeződés.

Indokoltan kapott nagy hangsúlyt a vitában a hulladékhasznosítás fejlesztésének szükségessége — folytatta az államtitkár.

Ezzel összefüggésben Gonda György leszögezte: változatlanul alapvető cél a környezet szennyeződésének megakadályozása, tehát a megelőzés. A központi irányítás mellett a gazdálkodó szervezetnek is mind nagyobb a felelősségük abban, hogy kevesebb hulladék, szennyező anyag jusson a környezetbe, a mainál jóval többet és magasabb színvonalon használjanak fel újra. Ami pedig újrafelhasználásra nem alkalmas, az sokkal kevésbé terhelje — s főként ne mérgezze — élővilágunkat.

A közeljövőben elkészül egy új törvényerejű rendelet tervezete — jelentette be az államtitkár —, e dokumentumban a két évtizedes érvényben levő szabályzás számos olyan elemét módosítják, amely a természetvédelem és a gazdálkodás egymásra ható, komplex folyamatainak teljesebb ismeretében, fejlődésünk újabb tapasztalatainak birtokában erre rászorul. Gonda György kitért a Borsod megyei foszféngyártás környezeti hatásaival kapcsola-

tos — a vitában hangot kapott — aggodalomra is. A biztonsági szempontok megszerződés figyelembevételével ismét megvizsgálják ezt a problémát — mondotta. A paksi atomerőmű hulladékanyagainak tárolásával kapcsolatban észrevétel kapcsán kifejtette:

A hasadóanyagok nem juthatnak ki a környezetbe, s a csekély szennyezettségű egyéb hulladékok elhelyezésének — széles körű tudományos vizsgálatokon alapuló — szigorú rendje teljes garanciát nyújt ártalmatlanságukra.

Az ülésen is kifejezésre jutott társadalmunk növekvő felelőssége, ugyanakkor cselekvőkészsége is, a környezet- és természetvédelem — valamennyiünk jövőjét oly nagy mértékben befolyásoló — fejlesztésében. Feladataink megoldásához kétségtelenül több pénz kellene, mint amennyi jelenleg rendelkezésünkre áll. Am ha népgazdaságunk jelenlegi lehetőségeihez hozzátesszük a közösség, a közvélemény szemléletében megnyilvánuló, áldozatvállalásban rejlő s kiaknázható tartalékokat, akkor nemcsak intézkedések sora, hanem a társadalmi magatartás is jobban szolgálja céljaink elérését. Nem az állam feladatait kell persze a társadalom egészére áthárítani — ez lehetetlen. De nem nélkülözhető az Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanács összehangoló, társadalmi irányító munkája, a népfőntmozgalom, valamint sok más társadalmi és tömegszervezet szemléletformáló, tettekre mozgósító tevékenysége sem — mondotta Gonda György.

Ezután határozathozatal következett: az országgyűlés egyhangúan jóváhagyta az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének beszámolóját, valamint a felszólalásokra adott válaszát.

Ezzel az országgyűlés őszi ülészaka — amelyen felváltva elnökölt **Apró Antal** és **Cservenka Ferencné** — befejezte munkáját. (MTI)

További hozzászólások

Polyák Ibolya (Bács-Kiskun m. 12. vk.), a jánosalmi Petőfi Tsz ágazatvezető-helyettesi javasolta: a szakemberek tervezzenek olyan szennyvíztisztító berendezéseket, amelyeket a szerényebb jövedelmű üzemek, gyárak, tanácsok is felszerelhetnek, fokozatosan bővíthetnek. A kommunális szennyvízkezelő kizsúrt anyagokat — megfelelő kezelést után — hasznosítsák a mezőgazdaságban, a talaj tápanyagainak gyarapítására.

Pesta László (Bp. 5. vk.), a Magyar Vöröskereszt budapesti vezetőségének elnöke a környezetvédelem jobbításának tárgyáit az emberrel magatartásban, annak megváltoztatásában jelölték meg. Támogatni kell mindazokat, akik — képletesen szólva — nemcsak a saját házuk táján söpörnek. Ilyen emberek százezrei vesznek részt például a budapesti Vöröskereszt megújított tisztasági mozgalomban. E tevékenység a felvilágosítás-tól a lakáskörnyezet szépítéséig megannyi területet át-fog, sikert szül, mozgató rugója további cselekvéseknek.

Zsidi Istvánné (Heves m. 5. vk.), a Mátravidéki Fém-művek diszpécseré ismertette az országgyűléssel a megyében évtizedek óta folyó erdőtelepítés eredményeit. Az erdővédelmet szolgáló — mondotta — hogy a Mátra és a Bükk belső vidégének megállítsák az elszórt egyéni parcellák szaporodását, helyesebb volna e táj közönségi célú hasznosítása. Gond-jaikról szólva megemlítette, hogy főként az egri járás a víz minőségének védelme közöségeiben hiányzik a jó

minőségű ivóvíz, az ott élők anyagiakkal és két kezük munkájával is készek hozzájárulni a hálózat kiépítéséhez.

Váci Istvánné (Komárom m. 3. vk.), a BHG tatabányai gyáregységének kábelkészítési csoportvezetője a megyei képviselőcsoport üléséről számolt be az országgyűlésen. Emlékeztetett rá, hogy Komárom megye országosan az öt legszennyezettebb terület közé tartozik. A legnagyobb üzemekben a beruházások támogatásával igyekeztek csökkenteni a szennyanyagot. Tatabánya vezetése a közeli napokban az ötvözetgyár működését felfüggesztette, hogy ezzel is csökkentsék a környezetkárosítást. A város lakói meghirdették a „Tisztaságot, rendet környezetünkben” elnevezésű mozgalmat.

Palkó Sándor (Baranya m. 8. vk.) nyugdíjas, az országgyűlés jegyzője elismeréssel szövelt arról, hogy a természetvédelmi jogszabályok, intézkedések — melyekből néha úgy tűnik, több van a kellénél — jobbra meghozták mindazt az eredményt, amelyre környezetünk védelme érdekében szükség volt. Mint mondotta, néhány korábbi természetvédelmi jogszabály kiigazításra szoruló. Jelenleg ugyanis egyes ragadozók védelme más, ugyanakkor védett állatok kihalását „eredménytelenül”.

Várhelyi József (Zala m. 9. vk.), a Zalai Erdő- és Felföldolgozó Gazdasági Igazgatósága a Balaton védelméről szólva egyetértett azzal, hogy hogy főként az egri járás a víz minőségének védelme során első lépésként a Keszt-

Három Szade

Fontos politikai események színhelye lesz a hét végén. A keddi egyiptomi elnök teherzáró külföldi delegáció új egyiptomi vezetésű tanácskozási mással.

A legfontosabb amerikai és az izraeli képviselőket tartalmazó tanácskozási zik. Hoszni Mubarak jelölt új minőségében meg tanácskozási mással. Alexander Haig külügyvezető amerikai külügy, amely a szombati után huszonnyolc, majd Kairóban. Három napos volt, a tomi fővárosba a Carter, Fordot, Mubarak alelnök néhány nappal Szade

Beiktatta

Ruhollah Khomeini, Irán vallási vezetője pénteken hivatalosan beiktatta az ország elnökévé Szejid Ali nevi hodszatolizmus lenntették helyi forr. Mint ismeretes, K az elnökválasztáson 16,8 millió szavazattal zalekét nyerte el, és által az Iráni Iszlám társaság harmadik elnökévé. Az iszlám alkotmányelmében az ország

BRIT MUNK

Is

A kora őszi Náciában hagyomány kongresszusok szigetország túljut legnagyobbnak munkatetőit vezető Főtanács. Liberális Párt ellenzőbb ellenző Munkásparit tanács. A TUC állásfoglalás konzervatív Thámannyal való erdőségi és külpolitikai behelyezkedés liberálisok pedig szal alakult SDP-rata Párttal (Szociális választási szövetség) zása mellett megnevelve ezzel leges centrális esélyét.

A Labour Párt elején véget ért cíjára már nem ilyen egyszerűen zási eredmények, dott határozatok, akik, hogy továbbított a pártban toslások ellen tesben talán választásban Tony Benn, a balöltje — igaz, arányban — Denis Healey-vel, ri pénzügyminiszter, szembem, akit M pártvezető is Kettőjük vetélked

(Folytatás az 1. oldalról)

szakszervezetek értékes környezetvédelmi munkája. De ugyanakkor megkérdőjelezzük azt is, vajon hogyan kaphat egy gyár, üzem, iroda, vállalat, telephely bármilyen kitüntetést akkor, amikor megszegi a környezetvédelmi előírásokat vagy súlyos természetvédelmi károkat okoz és telephelye szemetes piszkos. Az üzemi környezetvédelem terén a fejlesztésekkel teljesen összhangban kidolgozott környezetvédelmi feladatok betartásának ellenőrzése, segítése a szakszervezeteknek is a hivatása közé tartozik.

A környezetvédelemről szóló beszámoló az országgyűlés együtt tárgyalta a mezőgazdaság dolgaival. A környezetvédelem és a mezőgazdaság édes testvérek. Mondhatnánk példát. Törekvünk, hogy minden arra alkalmas földet kapcsoljunk hozzá kultúrterülethez. Ezáltal a kultúrterületek közel öt-hat méter közel kerültek az országúthoz. Előzőleg kivágtuk a fákat és a bokrokat, Szabad utat biztosítottunk az égéstermék lerakódásának, melyek közül az ólom az a mérge, amely nem tűnik el, hanem bevándorol a tengerbe, búzába, stb. és takarmányozáskor a tehén tejében megjelenik. Sőt a sertéshús fogyasztásakor is az emberi szervezetbe kerül be, ahol felhalmozódik. Megoldásra két lehetőségünk adódik, az egyik az, hogy az országutak és a kultúrterület közé széles bokorsávot ültetünk (vagy azokat nem vágjuk ki), mert az ilyen védősáv az égéstermék 70 százalékát kiszűri; majd a további megoldás az lesz, ha olyan üzemanyagot tudunk gyártani, melynek az ólomtartalma nem 0,4, hanem 0,15 lesz. Ezekre a dolgokra figyelni kell, és ezért is szükséges, hogy minden üzemből legyen olyan szakember, akinek főfoglalkozása mellett tudása, érzéke legyen a környezetvédelem terén is. Nekünk természetesen a környezetvédelemért egymás mellett kell dolgoznunk, elősegítve a mezőgazdasági nagyüzemi termelés nagyszabású eredményeinek továbbvitelét, a mezőgazdasági dolgozóknak pedig be kell kapcsolódnunk az egész emberiség érdekét képviselő

környezetvédelem és természetvédelem munkájába.

Néhány eseményt szeretnék megemlíteni a megyénkben most kibontakozóban levő és a Hazafias Népfront által kezdeményezett környezetvédelmi akcióprogramból. Megyei bizottságunk az NDK példája nyomán már többször akciót indított a MÉR Vállalattal együtt a másodlagos nyersanyagok begyűjtésére, hasznosítására. Javaslattal telt, hogy az üzemelő és zsúfolt kempingek környezetében táborozóktól is szedjenek helyi pénzt, s ezt a pénzt az erdőben elszört szemét eltakarítására fordítsák. A népfrontaktivisták a MÁV Igazgatósággal akciót indítottak az állomások és környékük tisztaságáért.

Hajdú-Bihar megye legnagyobb természetalkotója, és az üdülési szempontjából nagy jelentőségű, az ifjúság sportolását elősegítő, a tanulók oktatását szolgáló, társadalmi összefogásból és koncentrált beruházásból létesülő területe az úgynevezett Erdősüszkák és a bihari Remete-tó. Az Erdősüszkák — tízezer hektár erdőtől övezett — 300 hektárnyi vízfelülettel hét tó kialakítása történt már meg. A további fejlesztés a VI. ötéves terv folyamán várható, és olyan mérvűnek ígérkezik, hogy szinte nyaralóközpont fejlődhet ki. Reméljük, hogy állampolgáraink meg is tudják ezt becsülni, rendet tartanak, s nem teszik tönkre a természeti szépségeket.

Környezetvédelmi munkánk, társadalmi összefogásunk olyan terv, amelyre azt mondhatjuk, hogy a béke megvédésébe vetett hitünk és az optimizmusunk terve.

Közismert a világ békeharcosainak az a megállapítása, hogy a fegyverkezésre költött vagyon többszörösen elegendő lenne a világ összes környezetvédelmi fejlesztési, óvási költségeire. Ingadozás nélküli akarattal, s büszke elhatározással mi a béke megővése, a leszerelés mellett foglalunk állást. Mi tovább szeretnénk építeni, szépitni hazánkat, a Magyar Népköztársaságot. Kevés ember fogalmazta meg olyan szallangmentesen a világ jelenlegi problémáit, mint egyik hazánkfi, aki szerint: „Atombombákkal játszani és szemetelni szigorúan tilos!” — Az államtitkár elvtárs beszámolóját elfogadom.

helyi-öbölnél kell beavatkozni, a Zala torkolatának nádas területeit kell visszaállítani, hogy a folyó vize megtisztulva érkezzon a Balatonba. Indokolatlan a túrelmetlenség, szükséges viszont az üdülőkörzeten élők, az odalátogatók cselekvő támogatása.

Dr. Zsolnai Mária (Fejér m. 9. vk.), a dunai városi kórház adjunktusa felszólalásában elismerően szót arról a tervező munkáról, amely a városépítés szerves részévé tette az erdőtelepítést, a parkosítást, s mindazt a tevékenységet, amely ott-honossá teszi a szocialista városban élő emberek életét.

egy otthagytott felvonulási módéval, építési törmelékkel. Megemlítette: az építési feladatot indokolt lenne az eddigieknél is szigorúbban betartatni, ehhez nagy hatáskört kell biztosítani a tanácsoknak.

Áts Károly (Borsod m. 22. vk.) a tarcali Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet gazdaságfejlesztője elmondta a többi között, hogy a természet megővésének, védelmének megyéjében különös jelentősége van, mivel az úgynevezett sajtóvilági ipari agglomeráció jelentős mértékben szennyezi a környezetet. Ma már nem érvényesülhet az a szemlélet, amely

bánya-sebhely keletkezett, s ezideig ebből csak kettőnél állították helyre a környezetet. A bányákat érdekeltté kellene tenni a terület újrahasznosításában. A környezet károsításának a megállítására cél. Ajkán és Váralotán már számos intézkedést tettek ennek érdekében, a végleges megoldás azonban itt is csak hosszabb távon várható.

Bugán Mihály (Szolnok m. 12. vk.), a tiszai Petőfi Tsz elnöke elmondta: a gazdálkodó emberek lelkihez is köthetnek a földhöz, ahhoz a vidékhez, ahol élnek. Ezért azt az örökséget, amely az egész nemzet vagyona is, nem rombolják, sőt gyarapítani igye-

keznek. Ez az érzés lehet az alapja annak, hogy értékeiket ne csak rendeletekkel védjük, hanem az természetes igénye legyen minden embernek. Sokunk számára — mondotta a képviselő — az élő természet az életünk, a munkánk színtere.

Bugán Mihály elmondta: a Tisza II. vízlépcső és tározó építésének több ezer hektár erdő esett áldozatul, de pótlására eddig nem történt határozott intézkedés. Holott ezen a vidéken az ésszerű gazdálkodás megkövetelné az erdőültetést. Gondként említette a képviselő, hogy több mezőgazdasági üzemből a gazdálkodást természetvédelmi okokból korlátozták.

A padosorokban helyet foglaló párt- és állami vezetők (MTI-fotó, Manek Attila felvétele — Telefontó—KS)

Elismerést érdemel az a tevékenység — mondotta — amelyet a megye gyáróriái tettek a környezet védelméért, tisztaságáért. Ugyanakkor változatlan gond Dunai városos levegőszennyezésének csökkentése.

Vida Miklós (Bp. 21. vk.), a Fővárosi Gázművek műszaki igazgatója felszólalásában megállapította: Budapesten a szennyezés mértéke nem nagyobb, mint a hasonló adottságú világvárosoké. A legnagyobb gondot a szennyvizek tisztítása okozza. A távlati tervekben három tisztítótelep építése szerepel, s ez jelentősen javít majd a helyzeten. Az összehangolt intézkedések, a tervezés munka nyomán sikerült a főváros levegőjének további romlását megállítani. A füstködös-szmogos napok száma egy évtized alatt 30-ról évi 4-6-ra csökkent. A tervek maradéktalan megvalósításával a természeti és települési környezet állapota javítható.

Dr. Kulín Lászlóné (Szabolcs-Szatmár m. 18. vk.), az Egyesült Izzó kisvárdai gyáregységének üzemorvosai elmondta: a megyében a környezet állapota ma még viszonylag kedvezőnek minősíthető. Főleg az ösdióktól óta érintetlen táj is, amelyekről írók, költők elragadtatással szólnak. A szatmár-beregi tájvédelmi körzet 36 000 hektár ölel fel, ez az ország legnagyobb védett területe. Javaslattal, legyen rangos társadalmi munka a vállalatok és intézmények belüli és kívüli környezetvédelmi munkájának támogatásáért. Válgon társadalmi magatartás a rend, a tisztaság, a szép iránti igény.

Dr. Fancsik János (Nórád m. 1. vk.), a megyei kórház osztályvezető főorvosa hozzászólásában hangsúlyozta: környezetünk védelméért nagyobb felelősség terheli a vezetőket, mint általában az állampolgárokat. A gyárak, az utcák a példa erejével hatnak az egész településre. A közvélemény magatartásának formálásában meghatározó, hogy azok, akik hivatalosan foglalkoznak az építéssel, maguk is törekedjenek-e a szép vagy éppen ók rombolják a tájat, egy-

népgazdasági érdekekre hivatkozva szűk látókörű csoportérdekeket képvisel, s a társadalom kisebb-nagyobb hányadát a kello körülmények, gondosság hiánya következtében valamiképpen károsítja.

Nyomatékkal hangsúlyozta a képviselő: előzzék meg az ipari és mindenféle más szennyeződést, amely helyrehozhatatlanul károsítja a megye természeti értékeit, mint amilyen az aggtelki, a lábberci tájvédelmi körzet.

Koltai Imre (Pest m. 28. vk.) a Cement- és Mészgyárak Váci gyárának igazgatója „birtokon belülről” beszélt mindarról, amit képviselői társai több felszólalásban is szavartak. Ez pedig a cementgyárak pora, amely a kéményekből szítal az éringett településekre. A képviselő még azt is elmondta, hogy a választók éppen azért szavaztak neki bizalmat, hogy a DCM igazgatójaként megoldást találjon a gyár 20 éves múltja visszatekintő környezetvédelemre. Ha itt még nem is tartanak a Dunaparti városban, sem pedig máshol, a cementgyárak környékén, annyi azonban bizonyos, hogy az utóbbi tíz évben a cement- és mészgyárakhoz tartozó üzemek porkelettségű levegőjének megakadályozása, tehát a megelőzés. A központi irányítás mellett a gazdálkodó szervezetnek is mind nagyobb a felelősségük abban, hogy kevesebb hulladék, szennyező anyag jusson a környezetbe, a mainál jóval többet és magasabb színvonalon használjanak fel újra. Ami pedig újrafelhasználásra nem alkalmas, az sokkal kevésbé terhelje — s főként ne mérgezze — élővilágunkat.

A közeljövőben elkészül egy új törvényerejű rendelet tervezete — jelentette be az államtitkár —, e dokumentumban a két évtizedes érvényben levő szabályozás számos olyan elemét módosítják, amely a természetvédelem és a gazdálkodás egymásra ható, komplex folyamatainak teljesebb ismeretében, fejlődésünk újabb tapasztalatainak birtokában erre rászorult. Gonda György kitért a Borsod megyei foszféngyártás környezeti hatásaival kapcsolatos

Gonda György zárszava

A vitában több képviselő nyújtott szót, így Gonda György államtitkár válaszolt az elhangzottakra.

Elsőként a kommunális szennyvíz elvezetésének és tisztításának gondjairól szölt. Rámutatott: a hatodik ötéves terv meghatározta a fejlesztés irányát, figyelemmel arra, hogy népgazdaságunk mire képes a következő fél évtizedben, s mely feladatok megvalósítását tekinthetjük reálisnak. Az viszont elengedhetetlenül szükséges, hogy a tervben foglalt tennivalókat valóban maradéktalanul elvégezzük. A vízellátás erőteljes fejlesztése mellett a szennyvíztisztító és elvezető kapacitás növelése elmaradt, s ezt az elmaradást időben kell oldani, mert településeink széles körét fenyegetheti a jövőben az elszennyeződés.

Indokoltan kapott nagy hangsúlyt a vitában a hulladékhasznosítás fejlesztésének szükségessége — folytatta az államtitkár. Ezzel összefüggésben Gonda György leszögezte: változatlanul alapvető cél a környezet szennyeződésének megakadályozása, tehát a megelőzés. A központi irányítás mellett a gazdálkodó szervezetnek is mind nagyobb a felelősségük abban, hogy kevesebb hulladék, szennyező anyag jusson a környezetbe, a mainál jóval többet és magasabb színvonalon használjanak fel újra. Ami pedig újrafelhasználásra nem alkalmas, az sokkal kevésbé terhelje — s főként ne mérgezze — élővilágunkat.

A közeljövőben elkészül egy új törvényerejű rendelet tervezete — jelentette be az államtitkár —, e dokumentumban a két évtizedes érvényben levő szabályozás számos olyan elemét módosítják, amely a természetvédelem és a gazdálkodás egymásra ható, komplex folyamatainak teljesebb ismeretében, fejlődésünk újabb tapasztalatainak birtokában erre rászorult. Gonda György kitért a Borsod megyei foszféngyártás környezeti hatásaival kapcsolatos

— a vitában hangot kapott — aggodalomra is. A biztonsági szempontok messzemenő figyelembevételével ismét megvizsgálják ezt a problémát — mondotta. A paksi atomerőmű hulladékgazdálkodásának kapcsolatos észrevétel kapcsán kifejtette:

A hasadóanyagok nem juthatnak ki a környezetbe, s a csekély szennyezőségi egyéb hulladékok elhelyezése — széles körű tudományos vizsgálatokon alapuló — szigorú rendje teljes garanciát nyújt ártalmatlanságukra.

Az ülésen is kifejezésre jutott társadalomunk növekvő felelőssége, ugyanakkor cselekvőkészsége is, a környezet- és természetvédelem — valamennyiünk jövőjét oly nagy mértékben befolyásoló — fejlesztésében. Feladataink megoldásához kétségtelenül több pénz kellene, mint amennyi jelenleg rendelkezésünkre áll. Am ha népgazdaságunk jelenlegi lehetőségeihez hozzátesszük a közösség, a közvélemény szemléletében megnyilvánuló, áldozatvállalásban rejlő s kiaknátható tartalékokat, akkor nemcsak intézkedések sora, hanem a társadalmi magatartás is jobban szolgálja céljaink elérését. Nem az állam feladatait kell persze a társadalom egészére áthárítani — ez lehetetlen. De nem nélkülözhető az Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanács összehangoló, társadalmi irányító munkája, a népfrontmozgalom, valamint sok más társadalmi és tömegszervezet szemléletformáló, tettekre mozgósító tevékenysége sem — mondotta Gonda György.

Ezután határozathozatal következett: az országgyűlés egyhangúan jóváhagyta a tudomásul vette az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének beszámolóját, valamint a felszólalásokra adott válaszát.

Ezzel az országgyűlés őszi ülészaka — amelyen felváltva elnökölt Apró Antal és Cserevka Ferenc — befejezte munkáját. (MTI)

További hozzászólások

Polyák Ibolya (Bács-Kiskun m. 12. vk.), a jánoshegyi Petőfi Tsz ágazatvezető-helyettese javasolta: a szakemberek tervezésénél olyan szennyvíztisztító berendezéseket, amelyek a szerényebb járadékú üzemek, gyárak, tanácsok is felszerelhetnek, fokozatosan bővíthetnek. A kommunális szennyvizekből kiszűrt anyagokat — megfelelő kezelést — hasznosítsák a mezőgazdaságban, a talaj tápanyagainak gyarapítására.

Pesta László (Bp. 5. vk.), a Magyar Vöröskereszt budapesti vezetőségének elnöke a környezetvédelem jobbításának tágítókereit az emberi magatartásban, annak megváltoztatásában jelöltte meg. Támogatni kell mindazokat, akik — képtelenek szólna — nemcsak a saját házuk táján söpörnek. Ilyen emberek százai vesznek részt például a budapesti Vöröskereszt megújított tisztasági mozgalmában. E tevékenység a felvilágosítás-tól a lakáskörnyezet szépítéséig megannyi területet átfog, sikert szül, mozgató rugója további cselekvéseknek.

Zsádel István (Heves m. 5. vk.), a Mátravidéki Fémgyárak diszpécserje ismertette az országgyűléssel a megyében évtizedek óta folyó erdőtelepítés eredményeit. Az erdővédelmet szolgálja — mondotta — hogy a Mátra és a Bükk belső vidékein megállítsák az elszört egynyi parcellák szaporodását, helyesebb volna e táj közönségi célú hasznosítása. Gondjaikról szólva megemlítette, hogy főként az erdőjárás a víz minőségének védelmében hiányzik a jó

minőségű ivóvíz, az ott élők anyagiakkal és két kezük munkájával is készek hozzájárulni a hálózat kiépítéséhez.

Vácsi István (Komárom m. 3. vk.), a BHG tatabányai gyáregységének kébelkésztő csoportvezetője a megyei képviselőcsoporthoz eljöttől számolt be az országgyűlésen. Emlékeztetett rá, hogy Komárom megye országosan az öt legerősebben területek közé tartozik. A legnagyobb üzemekben a beruházások támogatásával igyekeztek csökkenteni a szennyvizek. Tatabánya vezetése a közeli napokban az ötvözetgyár működését felfüggesztette, hogy ezzel is csökkentse a környeztkárosítást. A város lakói meghirdették a „Tisztaságot, rendet környezetünkben” elnevezésű mozgalmat.

Palkó Sándor (Baranya m. 8. vk.) nyugdíjas, az országgyűlési joggyűjje elismeréssel szólott arról, hogy a természetvédelmi jogszabályok, intézkedések — melyekből néha úgy tűnik, több van a kelleténél — jobbára meghozták mindazt az eredményt, amelyre környezetünk védelmé érdekében szükség volt. Mint mondotta, néhány korábbi természetvédelmi jogszabály kiigazításra szorulna. Jelenleg ugyanis egyes ragadozók védelme más, ugyanakkor védett állatok kihalását „eredményezi”.

Várhelyi József (Zala m. 9. vk.), a Zalai Erdő- és Felfeldolgozó Gazdaság igazgatója a Balaton védelméről szólva egyetértett azzal, hogy a víz minőségének védelmében során első lépésként a Keszt-

Hár Szad

Fontos politikai sok színhelye lesz hét végén. A keddi egyiptomi elnök érkezése külföldi del az új egyiptomi képviselő tanácskozás mással.

A legfontosabb amerikai és az izraeli képviselői tandó tanácskozás. Hozni Mubarak jelölt új minőségű meg tanácskozásait. Xander Haig külügyvezető amerikai kábel, amely a szombati után huszonegy majd Kairóban. Hóságban három volt elnököt várják tomi fővárosba a Carter, Fordot Mubarak alelnök néhány nappal Szad

Beiktat

Ruhollah Khomeini, Irán vallási pénteken hivatalos iktatta az ország tisztebe Szajed Ali ne hodszatolszlan lentették helyi fo Mint ismeretes, az elnökválasztás 16,8 millió szavazalékát nyerte el, által az Iráni Iszlám társaság harmadik. Az iszlám alkotelmében az orszá

BRIT MUN IS

A kora őszi Nniában hagyom kongresszusok szigetország túlj legnagyobb mu zeteket tömörítő vezető Fótanács Liberális Párt lentősebb ellenz Munkáspárt tar A TUC állásf konzervatív Th mányval való es dasági és külpol behelyezkedést liberálisok ped szal alakult Sz rata Párttal (SI) választási szöv zása mellett megnevelve ezze leges centrista esélyt.

A Labour P elején véget ér ciája már nem i ilyen egyszerű zási eredménye dott határozatok ják, hogy tová dott a pártban tosulások ellen szembenállás tesseben talán választásban Tony Benn, a bál lölte — igaz, arányban — Denis Healey-ve ri pénzügy szemben, akit M pártvezető is Kettőjük vetélke

Magyar felszólalások az ENSZ-ben

Rácz Pál nagykövet, Magyarország állandó ENSZ-képviselője felszólalt a közgyűlésnek a leszereléssel foglalkozó második rendkívüli ülészakát előkészítő bizottság ülésén. Kijelentette, hogy a magyar kormány nagy jelentőséget tulajdonít a jövőre összeülő rendkívüli ülésnek. A tanácskozás hozzájárulhat azokhoz az erőfeszítésekhez, amelyeket a tagállamok tesznek új, reális leszerelési javaslatok kimunkálására és illy módon elősegítheti a kölcsönös bizalom növekedését, a nemzetközi légkör javulását. Az ülésnapon napirendjével kapcsolatban Rácz Pál a többi között indítványozta, hogy a tanácskozás vizsgálja meg az első rendkívüli ülészak határozatainak és ajánlásainak megvalósulását, vitassa meg, hogyan lehet mozgósítani a nemzetközi közvéleményt a nukleáris

háború megelőzésére, a fegyverkezési hajszák megfékezésére érdekében teendő intézkedések elérése céljából, és fogadjon el végső okmányt vagy okmányokat.

Az ENSZ-közgyűlés 36. ülészakán, a dekolonizációs bizottság csütörtöki ülésén felszólalt dr. Domokos Mátyás nagykövet, a magyar küldöttség tagja. A külföldi tőkés társaságok tevékenységével foglalkozva megállapította, hogy a gyarmati és a függő országokban kíméletlen módszerekkel folytatódik a természeti kincsek kiaknázása. Az imperialisták olyan helyzetet teremtenek, hogy ezek az országok a politikai függetlenség elnyerése után is gazdaságilag egyoldalúan fejlettek, sebezhetőek és kiszolgáltatottak maradjanak — mutatott rá a szónok. (MTI)

Három exelnök Szadat temetésén

Fontos politikai tárgyalások színhelye lesz Kairó a hét végén. A kedden megölt egyiptomi elnök temetésére érkező külföldi delegációk és az új egyiptomi vezetés képviselői tanácskoznak egymással.

A legfontosabbnak az amerikai és az izraeli kormány képviselőivel folytatandó tanácskozásuk ígérkezik. Hoszni Mubarak elnököt új minőségében kezdi meg tanácskozásait az Alexander Haig külügyminiszter vezette amerikai küldöttség, amely a szombati temetés után huszonnégy órát tölt majd Kairóban. Haig társaságában három volt amerikai elnököt várnak az egyiptomi fővárosba a temetésre: Cartert, Fordot és Nixont. Mubarak alelnök mindössze néhány nappal Szadat állam-

fő halála előtt járt Washingtonban az elnök stratégiai kérdéseket tagláló üzenetével.

Annak jeléül, hogy Izrael mekkora jelentőséget tulajdonít az új egyiptomi vezetés tervei kipuhatolásának, Begin miniszterelnök maga vezeti a temetésen részt vevő kormányküldöttséget. Vele együtt Kairóba várják Jichak Samir külügy-, Joszef Burg belügy- és Ariel Saron hadügyminisztert.

Az egyiptomi diplomácia illetékesei, és maga az elnököt Hoszni Mubarak sorozatban adják Egyiptom eddigi partnerei megnyugtatóra szánt nyilatkozataikat, amelyeknek közös mondanivalója a kairói külpolitika folytonossága Anvar Szadat halála után. (MTI)

Beiktatták az új iráni elnököt

Ruhollah Khomeini ajatollah, Irán vallási vezetője pénteken hivatalosan is beiktatta az ország elnökének tisztébe Szajed Ali Khomeini hodzsatoliszlámat — jelentették helyi források.

Mint ismeretes, Khomeini az elnökválasztásokon a 16,8 millió szavazat 95 százalékát nyerte el, és lett ezáltal az Iráni Iszlám Köztársaság harmadik elnöke.

Az iszlám alkotmány értelmében az ország legma-

gasabb rangú hivatalos személyiségének számító vallási vezetőnek, Khomeini ajatollahnak jóváhagyását kell adnia az újonnan megválasztott elnök személyével kapcsolatban, mielőtt az letenné a hivatali esküt a parlamentben. Egyelőre nem ismeretes az esküvétel időpontja. A hivatalos kinevezési ceremónián az ország magas rangú vallási személyiségei vettek részt. (MTI)

BRIT MUNKÁSPÁRT

Ismét a centrum felé?

A kora ős Nagy-Britanniában hagyományosan a kongresszusok évadják. A szigetország túljutott már a legnagyobb munkásszervezetek tömörítő Szakszervezeti Főtanács (TUC), a Liberális Párt és a legjelentősebb ellenzéki erő, a Munkáspárt tanácskozásán. A TUC állásfoglalásai a konzervatív Thatcher-kormányval való erőteljes gazdasági és külpolitikai szembehelyezkedést jelezték, a liberálisok pedig a tavaszal alakult Szociáldemokrata Párttal (SDP) kötéendő választási szövetség létrehozása mellett döntöttek, megnövelve ezzel egy esetleges centrista előteret.

A Labour Párt október elején véget ért konferenciája már nem jellemezhető ilyen egyszerűen: a szavazási eredmények, az elfogadott határozatok azt mutatják, hogy tovább folytatódott a párton belüli csoportosulások ellentéte. Ez a szembenállás legszemélyesebben talán az alvezérválasztásban tükröződött. Tony Benn, a balszárny jelöltje — igaz, minimális arányban — alulmaradt Denis Healey-vel, az egykori pénzügyminiszterrel szemben, akit Michael Foot pártvezető is támogatott. Kettőjük vetélkedése jóval

több volt (és maradt is) egyszerű személyi kérdésnél: Benn megválasztása a Munkáspárt tavalyi kongresszusa óta látványosan fokozott balrafordulást megkoronázta lett volna. Egy ilyen radikális lépés úgy látszik túl nagy veszélyt jelentett: a többség attól tartott, hogy emiatt csökkenne a párt népszerűsége az ország közvéleménye előtt, és felgyorsulna a jobbra hajló képviselők távozása is, akiknek az SDP-be való átlépése épp az egyre jelentősebb ellenfélnek ígérkező közeputas csoport helyzetét erősítené.

Bonyolultabb a helyzet a kongresszuson elfogadott határozatokkal. Ezek tartalma és hangvétele, a „Szocialista alternatíva” nevű társadalmi-gazdasági program inkább illeszkedik a baloldali elvárásokhoz. Teljes volt például az egyetértés a jelenlegi kormány politikájának elítélésében. Heves támadások hangzottak el a kíméletlen gazdasági eszközöket felhasználó, a munkanélküliség növekedését tudatosan vállaló Thatcher-kormányzat ellen. (Az állást keresők aránya az Egyesült Királyságban 11 százalék feletti, a kritikus hárommillió felét tart.) Pozitív jellegűek az egyéb bel- és külpolitikai

kérdésekben hozott határozatok is. Foot szövegeiben kiállt a béke megőrzése, a fegyverkezési hajszák megfékezése, a leszerelés mellett. Elfogadták a brit nukleáris erő egyszálú leszerelésének szükségességét is, ám kitarítottak a NATO-tagság mellett. Megígérték viszont a szigetország közpolitikai tagságának megszüntetését — meghozták a jobbra hajló képviselők távozása is, akiknek az SDP-be való átlépése épp az egyre jelentősebb ellenfélnek ígérkező közeputas csoport helyzetét erősítené.

Igaz, e döntések komoly szépséghibája, hogy nem kötelező érvényűek a párt képviselői számára, vagyis nem a radikálisabb országos végrehajtó bizottság javaslatai szabják meg a munkáspárti honatyák törvényhozásbeli tevékenységét. A Benn vezette áramlatok a mostani tanácskozás e problémát is megkísérelték megoldani — sikertelenül. Képtelenek foglalmazni az eltelt év pártbeli változásaihoz képest mintha a centrum felé tett lépés volna egy lépést a kongresszuson.

Sok vonatkozásban fennmaradt tehát az ellentét. A baloldal szerint csak egy erőteljes, markáns Thatcher-ellenes ellenzéki politika je-

Michael Foot kongresszusi beszédében a béke védelmének, a leszerelésnek fontosságát hangsúlyozta

lenthet igazi alternatívát a szavazóknak. Ezzel szemben áll az a vélemény, hogy a konzervatív kormányból kiábránduló rétegeket inkább a brit Munkáspárt hagyományait őrző, közepetűs politikával lehet megnyerni. Az egykori Labour-kabinetek tevékenységét felidézve nem tévesztethető szem elől tehát az az esély, hogy ez utóbbi felfogás alapján a munkáspárti képviselők parlamenti szereplésük során függetlenítsék magukat a párt mögött álló tömegek véleményétől. Egy esetleges választási győzelem pedig végképp új helyzetet hozna létre a brit Munkáspárt soraiban.

Szegő Gábor

Prágában tanácskozik a nők világkongresszusa. A képen az elnökség. Felül: Egyenlőség, nemzeti függetlenség, béke (Telefotó — CTK—MTI—KS)

Nők világkongresszusa

Prágában, a csehszlovák főváros új művelődési palotájában, pénteken reggel folytatott munkáját a nők világkongresszusa. A nagyszabású találkozóra, amely egyúttal a nemzetközi béke-erők egyik legfontosabb idej megmozdulása is, 124 országból több mint 1000 küldött és vendég érkezett. Soraikban ott van a Magyar Nők Országos Tanácsának 10 tagú delegációja is Duschek Lajosné elnök vezetésével.

A kongresszus előző nap-ünnepeit megnyitó ülést tartott, délután pedig lezajlott az első plenáris munkauülés. Ez utóbbin többek között megválasztották annak a hat munkabizottságnak vezetőjét, amely péntektől kezdve há-

rom napon át részletesen megvitatta a nemzetközi nőmozgalomnak a prágai tanácskozás napirendjére tűzött hat fő tárgykörét: a nőknek a munkában, a családban és a társadalomban elfoglalt helyzetét, a békéért és a leszerelésért, továbbá a nemzeti függetlenségért és fejlődésért való tevékenységét, végül pedig a világ nőszervezetei és az ENSZ szakosított szervezetei közötti együttműködéssel összefüggő kérdéseket.

Ezeknek a témáknak előzetes megvitatására és a kongresszusi vitaanyag kidolgozására a másfél éves felkészülési időszakban hat nemzetközi munkacsoport tartott értekezletet. (MTI)

A tömegek hangja

Mozgalmas nap köszönt ma Bonnra, az NSZK fővárosára. A legfrissebb jelentések szerint legalább 200 ezer embert várnak az utóbbi idők legnagyobb szabású nyugatnémet békétüntetésére. Eddig 42 különvonat és 3000 különbusz érkezéséről kapott értesítést a rendőrség.

Nem a tiszteletreméltó tömegdemonstráció méretei, hanem témája nyugtalanítja a bonni hivatalos köröket. Mintha némi meghasonlás jelei mutatkoznának: a koalíció ugyanis kétségtelenül a kelet-nyugati kapcsolatok fenntartása, az enyhülési politika folytatása mellett száll síkra, ugyanakkor elkötözte magát a NATO 1979. évi kettős határozata, vagyis a veszedelmes új atomeszközök telepítése mellett, egyidejűleg sürgetve a szovjet-amerikai tárgyalásokat ezek korlátozásáról.

Willy Brandt legutóbbi nyilatkozatában újból elismerte az állampolgárok jogát arra, hogy kifejezésre juttassák békevágyukat. A Szociáldemokrata Párt elnöke hangsúlyozta: a szombati tüntetés nem a bonni kormány politikája ellen irányul, hanem az arányos kelet-nyugati leszerelést szorgalmazza, amiről a koalíciónak is azonos a véleménye.

Persze, a nyugtalanságra és a vélemények eltéréseire jellemző, hogy Helmut Schmidt kancellár egy nappal korábban élesen bírálta Erhard Epplert, az SPD elnökségének tagját, aki tervezett felszólalásában — ha közvetve is — a kormány politikáját készült támadni. Hallatta hangját a DGB, a Német Szakszervezeti Szövetség is: országos elnöksége elítélte az oktatási és tudományos szakszervezetek azt a döntését, amely a tüntetésen való részvételre szólította fel tagságát. A DGB álláspontja: a demonstráción senki sem léphet fel „szakszervezeti minőségében”.

Félt, hogy a békésnek szánt tömegtüntetést feléltető elemek megzavarják. Erre utal az ellenzéki CSU lapjának egy cikke: a Bayern Kurier „kommunista manőverről” és „polgárháborús viszonyokról” írt, s nyíltan provokációra biztatta híveit. Ezzel szemben a tüntetés szervezői: a béke védelmére alakult két egyházi szervezet, valamint több tekintélyes politikai szervezet, illetve a résztvevőket, hogy utasítsanak vissza minden fajta kísérletet a rend megbontására. Eppleren kívül várhatóan William Born, az FDP elnökségének tagja, Heinrich Böll Nobel-díjas író és Heinrich Albertz legkésőbb szólal föl a bonni egyetem előtt tartandó naggyűlésen.

Örvendetes, hogy a nyugatnémet közvélemény álláspontjának hangsúlyozására ilyen népes és csakugyan az egész társadalmat képviselő megmozdulást szerveztek. Korunk drámai kérdése: vajon sikerül-e elkerülni a nukleáris katasztrófát, amely az egész emberiséget veszélybe sodorhatja? A szombaton Bonnból felvonuló tömeg egyértelmű választ készült erre adni: a tárgyalásoknak, a leszereléseknek, a bizalom helyreállításának nincs alternatívája. Tisztes szándékok vezettek a tüntetés meghirdetéséhez, s reméljük, a szónokok hangja nem reked meg a naggyűlést övező házak falai között. Minél tovább visszhangzik a nukleáris fegyverkezés elleni tiltakozás — amely németül, olaszul, angolul, franciául, valon és flamand nyelven, svédül és dánul fogalmazódik meg napjainkban —, annál nagyobb az esélye annak, hogy a józan ész és Európa alapvető érdekei ellen sem a kontinensen, sem az óceánon túl nem születnek végzetes döntések.

Gyapay Dénes

Szemléletváltozás szükséges

A gyerekek lakóterületi és nyári programjairól tanácskozott a megyei úttörőelnökség

Különös ellentmondás genkedése a művelődési igények, úttörőházi programok iránt a tanévi, hétköznapi sokféle szervezett elnöklés és a családok élet-törőháza és a művelődési átmozgásainak visszahatásait jelentkezik. Miközben például úttörő labdarúgó- és sportprogramok még sok gyereket várnak, aközben a gyerekek egy része spontán csapatokban, alkalommal összejövésben rúgja a labdát a parkokban, a házak oltor szülői vagy nagyszülői felügyelet nélküli, csel-lengő gyerek, de előfordul ez bizony tanév közben is a hétféleken.

Ezen ellentmondásos jelenség okait kereste a gyerekek szabadidős foglalkoztatásának elmúlt öt évi tapasztalatait elemezve péntek délelőtti ülésén a Magyar Úttörők Szövetségének Hajdú-Bihar megyei Elnöksége. A testület az úttörőmozgalom járási- városi vezetőinek és a Haza-fias Népfőnt titkárainak tapasztalatait is felölőlelő jelentés vitája során megállapította, hogy a gyerekek ide-

A rendőrség felhívása

Augusztus 30-án 19.50-kor Budapest, a II. kerület, Mártírok útja és Liptay utca kereszteződésében — a Margit-híd budai hídfőjénél — egy fiatal férfi a 4-es jelzésű villamos ajtaját kifizetett és leugrott a járműről. Ekkor egy megkülönböztöltött jelzésű használatú mentőautó elütötte, amelynek következtében olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy kórházba szállítása közben meghalt. A baleset áldozatánál semmiféle igazolvány nem volt, ezért személyi adatai ismeretlenek.

Személyleírása: kb. 25 éves, 175 cm magas, atletikus testalkatú, 75 kilogramm súlyú, kereket bűrű férfi. Haja barnásfekete, hullámos, szeme sötétbarna.

Ruházata: drapp makrokordbársony nadrág, fekete 44-es méretű vászon zippzáras dzseki, fekete alapon világoskék virágmintás ing, sárgás-barna pulóver. Kék színű, 44-es „Tisza” sportcipő. Ötözetet elhanyagolt.

Különös ismertetőjele: mellkasán, szívátjékán „Lidi” tetoválás.

A rendőrség kéri azok jelentkezését, akik a személyleírás alapján az ismeretlen férfi személyazonosságának megállapításához segítséget tudnak adni, jeleiközben a Budapesti Rendőr-főkapitányság közlekedérendészet, balesethelyszínelő és vizsgálati osztályán — Budapest XIV., Hungária krt. 149. III. em. 304. Telefon: 220-848.174. mellékállomáson — vagy bármelyik rendőri szervnél. (MTI)

Gépkocsi-kereskedelem

Izgalmas, a valóságos helyzet tükrözésére törekvő írást közölt a Világ gazdaság című lap október 6-án a hazai személygépkocsi-kereskedelem helyzetéről. Az elemzés annál is inkább érdekfeszítő, mert a magyar vásárlók igényeit kizárólag szocialista importból elégíti ki a Merkur, s így a KGST-n belüli együttműködés bizonyos gondjairól és előnyeiről is szólhat a szerző, dr. Török Ádám.

Az adatokkal, megbízható felmérések eredményeivel alátámasztott okfejtés minden részletét nem tudjuk ismertetni, inkább csak néhány érdekes gondolatot idézünk.

Az energiatakarékosság a gépkocsi-kereskedelemben is alapvető kérdés: nem mindegy, hogy ugyanazt a teljesítményt mennyi üzemanyag fogyasztásával produkálja az autó. Energiatakarékosnak tekinti dr. Török Ádám a Skodát, a Daciát és a 126-os Polski Fiatot. Felteszi a kérdést: mennyi benzint takaríthatunk volna meg, ha az összes behozott gépkocsi helyett ezeket a takarékos típusokat importáljuk, a valóságos kategóriáinak megfelelően. (Tehát Trabant helyett is 126-os Fiatot, Wartburg, Lada, Moszkvics helyett Daciát és Skodát vásárolunk stb.) Az óvatosságot a számítások szerint 1973 és 1979 között 427 millió liter benzint takaríthatunk volna — aminek előállításához 5. számú tartalomjegyzéke is

1,78 millió tonna kőolajra, Magyarország egyes tiszteletdíj olajtermelésének mintegy 80 százaléka van szükség. Tekintélyes mennyiség, akár-hogyan is nézzük. A szerző hozzáteszi mindezekhez, hogy a takarékosnak tekintett gépkocsik aligha állnának importon a világpiacra annak számító típusokkal.

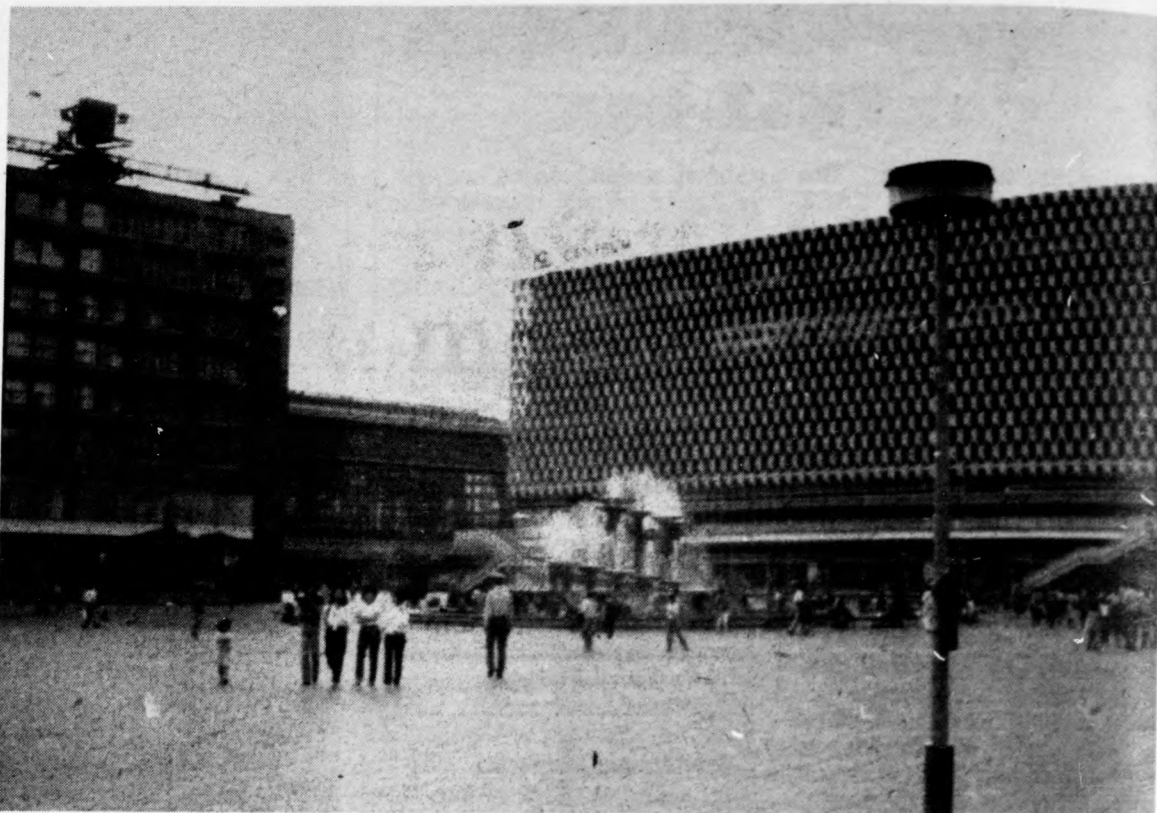
A levonható következtetés: a KGST-országok személygépkocsi-iparának még ma sem sikerült alkalmazkodni az emelkedő üzemanyag-árakhoz. Késik a takarékos üzemű motorok kifejlesztése, s ez minket különösen kedvezőtlenül érint, hiszen tökéletes beszerzésre belátható időn belül nincs mód.

Az írás egy másik, nem kevésbé érdekes fejezete a hosszas várakozási idő ármódosító szerepéről szól. A Merkur a letéti összegre 3 százalékkal kevesebb kamatot fizet, mint az OTP a hosszú lejáratú betétre, így a várakozási idő végső soron az autó vételárát növeli. Így például a Trabant és a 126-os Polski Fiat közötti árkülönbség a várakozási időt figyelembe véve csaknem felére csökken. Érdekes, hogy míg a kevésbé keresett Skoda árát nem befolyásolja a várakozás (egy éven belül átvethető), az amúgy is drágább Wartburgot a valóságban a hivatalos árnál 5 ezer forinttal többért vásároljuk meg. Dr. Török Ádám írása még számos érdekes, elgondolkodtató megállapítással szolgál.

Fórum

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének folyóirata immár ötödik alkalommal jelent meg új, vonzó köntösben, s egyúttal megújult tartalommal is. Öt megjelent szám után nyugodtan megállapíthatjuk: a lap hűen követi címeiben vállalt feladatát — fórumot nyújt azoknak a kérdéseknek, problémáknak az elmondásához, megvitatásához, amelyek ma leginkább foglalkoztatják a műszaki értelmiségieket; s amelyek a népgazdaság helyzetének javítása szempontjából is fontosak.

A most megjelent, ez évi második szám tartalomjegyzéke is csábító. Mit talál a kutató? címmel a kutatóintézetek munkásainak problémáiról és lehetőségeiről olvashatunk; egy másik cikk az oktatási rendszer és a szakembert váró gazdálkodó szervezet igényei között tapasztalható ellentmondásokról szól. A jövő kutatás eredményeinak gyakorlati hasznosítása, valamint a találmányok megvalósítása szintén az érdekes témák közé tartozik. A Fórumból nem hiányoznak az MTE SZSZ életről szóló hírek sem, de a humor és a rejtélyes kedvelőinek sem kell csalódottan félretennük a lapot.

Az Alex a szökőkúttal

Expresszvonat Berlinbe I.

A nagy utazás

Nyugati pályaudvar, augusztus 15., déli egy óra. A hőmérséklet árnyékban 30 fok, hátizsákkal 35. A váróterem dugig felmáshozott fiatalokkal, a hangosbeszélő többször bemozdítja az Expressz Utazási Iroda szervezésében különvonat indul a tizedik vágányról Berlinbe 13.45-kor. Az úticél egyelőre még elérhetetlen messzeségben lebeg. Ideges idegenvezetők próbálják a 400 ember között megtalálni azt a harmincat, akik a csoportjukba tartoznak. A résztvevők fele hajdú-bihari, másik fele az ország különböző részeiből jött, s csak annyi a közös bennük, hogy nem ismerik egymást. Az ABC betűit mutató feliratok segítik az eligazodást, s lassanként csakugyan rendeződni látszanak a dolgok, egyre több csoport rázódik össze s kerekedik fel, hogy bírtojka vegye a vonatot ki a jelölt szakaszt. Már csak mi árvalkódunk a váróban; Kati, az idegenvezető — aki „civilben” a külkereskedelmi főiskola második éves hallgatója, és ez az első külföldi útja — lemondóan számolgatja a hiányos csoportot, míg jelen sorok írója — a csoport vezetője —, egy indiai rezzenéstelen arcát öltve igyekszik eleget tenni megbízatásának. „Végül is mi azokért vagyunk felelősek, akik itt vannak” — fogalmazza meg a rá jellemző tömör éleslátással ars poeticáját, majd megadja a jelet az indulásra.

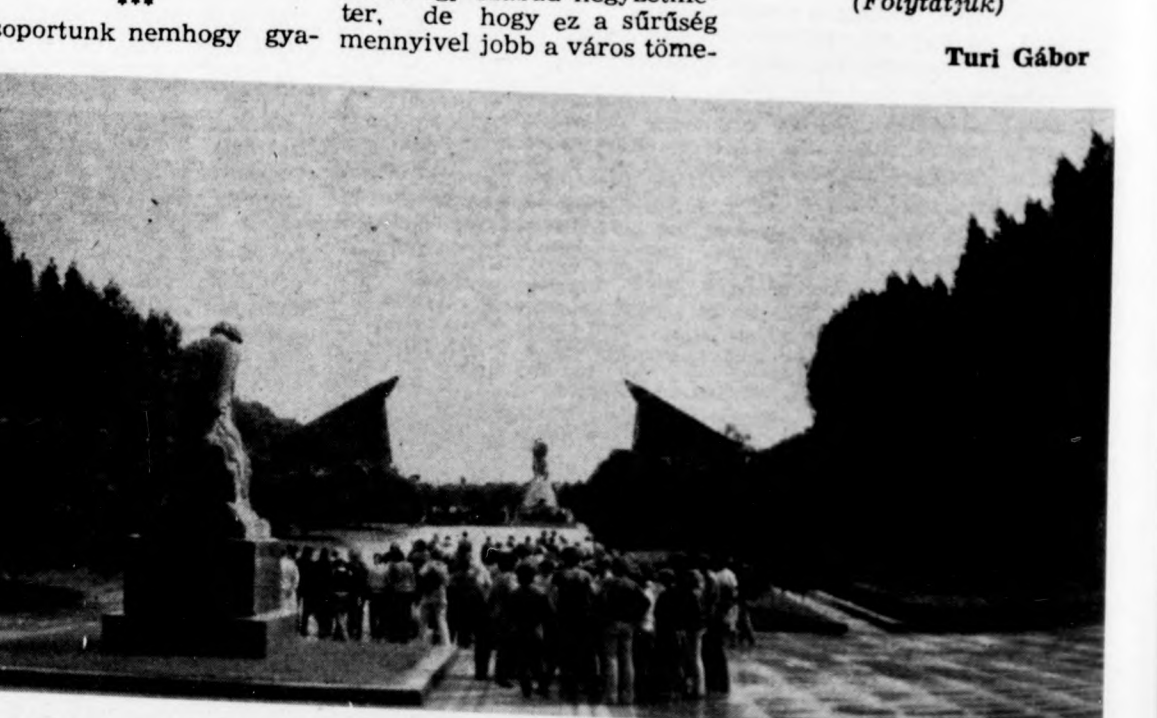
Robog a vonat az éjszakában. Dombok és erdők sziluettjét sejtjük a félhold fákó fényében. Valahol egy cementgyár mellett haladunk el: a szíznök hirtelen megváltozik. Hűznánk fel az ablakot, de reménytelen; még Pesten becsúszunk. Hideg álmunk lesz... Reggel igyekszünk élelet lehelni elgémberedett tagjainkba. A táj kiegyenesedett: zöld mezők, fasorok, patakok, ez már az NDK. Derékszögben metszett parcellák, fesszes kerítések, rendezett porták, szürke házak, Trabantok. Tíz óra, már meg kellett volna érkezni. Nem járhatunk messze; az egymás hegyén hátán sorjázó hétvégi házak jelzik a nagyváros közelségét. Seholy egy szabad négyzetméter, de hogy ez a sűrűség mennyivel jobb a város töme-

géné, nem tudjuk belátni. Viszont nem is a mi dolgunk. Hirtelen riadó fut végig a vonaton: két perc múlva le szállunk egy külvárosi pályaudvaron. Már fékez is a szerelvény, a peronon feltűnnek az FDJ-os egyenruhákba bújt vendéglátók. Lábunk német földet érint. Idegenvezetőnk információért megy, s hamarosan német kollégájával tűnik fel: Carmen 23 éves, szőke, szájkakó hajú, szemüveges, tipikus német lány, amúgy tanárnő. Mostantól kezdve ő kalauzol bennünket az NDK fővárosában. Befut az S-Bahn, amivel az Ostbahnhofra indulunk. Kati hirtelen a fejéhez kap: a csomagja! Nem hozta el valaki? A peronon hagyta a kavargásban, rohan érte vissza.

Akkor kezd kicsit gyanússá válni a dolog, amikor néhány háztömb megkerülése után német idegenvezetőnk egyre sűrűbben szólítja meg a járókelőket, hogy merre lehet a Humboldt Egyetem kollégiuma. No seba, nem árt egy kis kutyagolás a hosszú út után. A többi magyar csoport már felőrás előnyre tett szert, mire mi a bejárathoz érünk, úgyhogy szépen kivárjuk sorunkat. Szemben egy neonreklám a Neues Deutschlandot hirdeti. Szobakulcsaink a huszadik emeletre szólnak, ami csak azért látszik problémát okozni, mert mindössze két lift van az épületben, s azok is kiismerhetetlen rendszerben működnek. Négy-száz magyar tömörül motyóival a kollégium bejáratánál, s kezdjük egyre jobban becsúlni az Újkert tervezőt.

Hanem aztán a panoráma kártpótló a megpróbáltatásokért! Bérházak az ötvenes évek stílusában, bérházak a hatvanas évek stílusában, bérházak a hetvenes évek stílusában, s már épülnek a nyolcvanas évek bérháza. A tévétorony büszkén magasodik a város fölé. De meleg-víz nincs, mert tisztítják a csöveket.

(Folytatjuk) Turi Gábor

Magyarok a treptowi emlékparkban (Kép: Dudics Valéria)

Vzomszéd megyék életéből

Egymás munkájára vigyázva

A jól összehangolt munka, a vállalkások lelkiismeretes teljesítése eredményeként a jászberényi Lehel Vitéz Gimnázium villanyhálózatának felújítása másfél hónap alatt elkészült. A Szolnok megyei Néplap cikkírója tájékozott: „Jászberényben két hasonló nagyságú intézmény villanyhálózatának felújítása másfél évig tartott” — írja.

Reménytelen helyzetben másfél hónappal az évnnyit előtt (a felújításhoz szükséges pénz ugyanis csak július közepére jött össze) kezdte meg a munkát a jászfényesvári költségvetési üzem, a jászberényi Városgazdálkodási Vállalat és két villanyterelő kisiparos. Hogyan, hogyan nem, évnnyitóra elkészülték a munkával.

A cikk írója csodárló beszélt, talán igaz is van. Hiszen a kőművesek mindig idejében vették ki a vájatokat, és a villany szerelők mindig késés nélkül átadták a terepet a festőknek, mázóloknak, akik a parkett-csiszolókkal összefogva, egymás munkájára vigyázva folytatták és fejezték be a kellő időre a felújítást.

„Exporttitkok”

A nagyállói KALLUX Cipőipari Szövetkezet termékei szép sikert arattak a Budapesti Nemzetközi Vásáron. Jövő évi gyártási kapacitásukból származó termékeiknek 80 százaléka már elkel.

A Kelet-Magyarország munkatársa a szövetkezet sikeres exporttevékenységének titkait kutatja Arvai Imrével, a szövetkezet elnökével folytatott beszélgetésben. Megtudjuk, hogy a szövetkezet mindenkor határidőre és jó minőségben szállítja áruit. Termékeik ára partnereik számára elfogadható (ehhez természetesen az önköltséget kellett kedvezően alakítaniuk, melynek számtalan összetevője között ott van az anyag ára, de a munkaidő jó kihasználása és a munkafegyelem is). A KALLUX-ban megteremtették a technikai feltételeket a hatékonyabb munkára, és így több és jobb terméket várhatnak a dolgozóktól. Az emberek önmaguk is érdekelték váltak a fegyelmzett munka végzésében. Az elnök végül a naprakész piacismeretet sorolja a KALLUX „exporttitkai” közé.

Háztűznéző

Okos sajnálkozással leírták előttem, hogy van valami elkéserítő abban, ha egyszerű szám jelöl iskolát, ha nem lesz egyéniséggé, az egész világ részévé, és különös összetartó közösséggé a középfokú iskolánk. Ugyanígy: 30 év után is embert, társat felfedezett erővé kell lenniük bennünk a városoknak is.

Allok és nézem őket, álmodozom, hogy milyen jó lenne, ha kapnának otthon egy levelet, ha városok iskolái összefognának és akár egy klubdelutánra is meghívják őket, ha a városi vezetők rövid, de okos szavakkal szóló hívnák őket, ha a városok vezetői rövid, de okos szavakkal szóló hívnák őket, ha a városok vezetői rövid, de okos szavakkal szóló hívnák őket...

Augusztus. Nyár.

Fény. Óriás diákszábadóság. Ki gondol a közeli szeptemberre ilyenkor. Allok és nézem őket. A nyakig-láb kiskamasz bizony nyáron is nőhetett, rövidre lett az általános iskolai ballagásra vett ünnepi ruha ujjai, de ki törődik most ezzel? Háztűznézőbe járnak a szülők, a kis és nagyobb diákok a városokba.

Majdnem nagybetűvel írtam, hogy „Város”. Valójában mindegy, hogy melyik, hogy kicsi vagy nagy. Minden diákokat fogadó város egyforma valamiképpen. Az a bizonyos más, amit diákok ezrei ismernek meg, kezdenek el szeptemberenként.

Amit elhagyunk, az az otthon, ahová hosszú időre megyünk, az is otthon, mert ahogyan a kutya behal a gazdátlanágba, úgy betegszik az ember az idegenségbe, ha nincs meg a nagy-szerű adottsága, hogy hazulról is hazamehessen.

Allok és nézem

Allok és nézem őket. A kisdíjakot, és a városot mutató szülőt. Tudom korunkat, a távolások, kilométerek időben való törpülését, tudom, hogy talán éppen külföldről jött haza az én diákom, hogy az új otthon felfedezésének a története ma más, hogy egy falusi gyereket többet tud a városokról, a hazáról vagy éppen Európáról, mint amennyit mi tudhattunk alig tizenéves korunkban, de szegény nélkül meghatódom, mert lám ez a gyerek éppen úgy kinőtte az egygyaras zakót, csuklójá éppen úgy vöröslök, mint az enyém valamikor.

Allok, és nézem az én vöröslő csuklójá kamaszomat, a matrózblúzos kis-nagylányokat, a holnapi kollégistákat, bejárókat, albérlőket, és elképzem, hogy ők mind felnőttek lesznek egyszer, lesz köztük tudós, művész, lesz világot járó, lesz az ország másik felében dolgozó hasznos felnőtt, de akkor is és ott is bennük dereng majd ennek az első találkozásnak az emlénye.

Bartha Gábor

Környezet- és természetvédelem

Bemutkozik a DAB környezettudományi szakbizottsága

A Debreceni Akadémiai Bizottság szakbizottságainak megalakulásakor a környezet- és természetvédelem fókuszú feladatainak koordinálására, az ide vonatkozó kutatások egybehangolására jött létre a környezettudományi szakbizottság. Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye azon szakembereit, elméleti és a gyakorlatban dolgozó kutatóit egyesíti, akik kutatómunkájukkal megalapozták és elvégzik a régió környezet- és természetvédelmi fejlesztési feladatait. A szakbizottság — megalakulása óta — egyre bővülő mértékben kapcsolódik a DAB más szakbizottságainak munkájához és célkitűzéseivel is.

Regionális és országos feladatok

A környezettudományi szakbizottság megalakulása óta az alábbi átfogó feladatok teljesítésére törekedett. Számba vette a DAB illetékességi területén azokat az intézményeket és személyeket, akik aktívan bekapcsolhatók a DAB munkájába. Kialakította az együttműködést a terület más tudományos és ismeretterjesztő testületeivel (például Magyar Biológiai Társaság, MTESSZ, TIT) és tömegszervezeteivel (például Hazafias Népfront, KISZ). Kölcsönös előnyökkel járó, az alap- és alkalmazott kutatások jó összhangján alapuló kapcsolatokat létesített különböző gyakorlati intézményekkel, a megyei tanácsok környezetvédelmi apparátusaival. Szaktanácsadással, fontos gazdasági döntések előkészítésével, azok véleményezésével és a különböző szakterületek koordinálásával elősegítette a népgazdaság környezet- és természetvédelmi feladatainak gyorsabb és eredményesebb megvalósítását.

A szakbizottság által elvégzett feladatok közül előnyben kiemelve, próbáljuk bemutatni az 1976 óta folvó munkát.

Az évente megrendezésre kerülő biológusnapok keretében több alkalommal szerveztünk előadásokat környezetvédelmi és ökológiai témákban, ezekben a tevékenységünk során megismerjük a környezeti problémák megoldásának módjait. 1977-ben együttműködési megállapodás keretében

Hat munkabizottság

A szakbizottság munkája leginkább a munkabizottságokban érzékelhető.

A szárazföldi ökológiai munkabizottság a három megyében folyó növény- és állatökológiai kutatásokat támogatja. Az alapvető kutatások közül különösen az erdei ökológiai kutatások (Sikfőút), a talaj-mikrobiológiai vizsgálatok, valamint a madár- és a rovarfauna tanulmányozásai érdemelnek külön említést. A gyakorlati problémák közül pedig a talajfertőtlenítő szereknek a cserebogár lárvastádiumaira vonatkozó, illetve a granulált inszekticidoknak a burgonyabogár szaporodására gyakorolt hatásával foglalkozó munkák, továbbá a méhtoxikológiai és a szójakártételrel kapcsolatos kérdések érdekesek.

A vízi ökológiai munkabizottság újabbán a „Nyíregyháza város környezetvédelmi és környezetfejlesztési programja” című tanulmányterv véleményezésében és részbeni összeállításában tevékenykedik. Külön felkérésre foglalkozott a terület víztározóinak és holtágainak halászati hasznosítási lehetőségeivel, a hévíz felhasználásának kérdéseivel is. A munkabizottság feladatainak tekinteti az erdőszomszédos jövedelmek és a Kiskörei-víztározó hidrobiológiai alakulásának nyommon követését is.

A környezettudományi szakbizottságnak két új munkabizottsága alakult az utóbbi években, a környezetvédelmi oktatást és nevelést, valamint az ipari és talaj-mikrobiológiai kutatásokat végző tudományos kutatókból, egyetemi, főiskolai oktatókból.

Az elvi irányítás hiánya

A szakbizottságnál külön problémaként jelentkezik, hogy több főhatóság

(Országos Környezetvédelmi Hivatal, Országos Vízügyi Hivatal, Építési és Városfejlesztési Minisztérium, Egészségügyi Minisztérium, Mezőgazdasági Minisztérium, Művelődési Minisztérium stb.) alá tartozó intézmények szakembereit fogja össze a környezetvédelmi és -fejlesztési problémák fel-tárárásában és megoldásában. Az egyéges elvi irányítás hiánya és az egyes tárcaik egymással sokszor ellentétesnek vélt, sőt némelykor ténylegesen is ellentétes érdekei a szakbizottság munkáját egyrészt nehezítik, másrészt különösen fontos-sá teszik.

A környezettudományi szakbizottság természetesen tudatában van annak, hogy a kutatási eredmények gyakorlati hasznosításának anyagi és műszaki vetületei is vannak. Eppen ezért tartja különösen jelentősnek és a VI. ötéves tervben tovább javítandónak a kapcsolatokat a környezetvédelmi és környezetfejlesztési munkák tervezésért és végrehajtásáért felelős intézményekkel. Együttműködésnek azonban csak úgy lehet igazán eredményes, ha a konkrét napi feladatok és a távlati fejlesztések kidolgozásánál véleményünket nemcsak kéri és igénylik, hanem azt a megvalósításnál hasznosítják is. Egyedül így lehet elképzelni a tudományos-technikai forradalom vívmányainak és a szocialista társadalom környezetvédelmi igényeinek egységes összehangolását.

Dr. Jakucs Pál,

a DAB környezettudományi szakbizottságának elnöke

A nyári egyetem a magyar nyelvért

Egy debreceni szellemi műhely félszázados munkájáról

A Kossuth Lajos Tudományegyetem a magyar kultúra és a magyar nyelv külföldiek előtt történő propagálása terén üttörő eredményeket szerzett az 1927 óta folyamatosan működő nyári egyeteme révén. Magát az elnevezést is mi honosítottuk meg nyelvünkben, hiszen nincs „téli egyetem”, és a nyári egyetem elnevezés közelebb van a valósághoz a viták. Ma már megszokta az újságolvasó, hogy nyáron hetente nyitja meg kapuit az ország egy-egy városában ilyen nevű felsőfokú szünidei tanfolyam.

1927-ben bizonyára sokan fejszóval nézték az egyetemről, a ki-vitelezéssel is pompásabb épületének képével díszített plakátokat az ország nagyobb városában: nyári egyetem néven általános műveltséget nyújtó tanfolyamot ígért a plakát, három egyetemi tanár kezdeményezésére. A később megindult propagandá-csak 25 magyar hallgató csalagolt el az Alföld metropoliszába, és így nem is volt szó magyar nyelvlecke-ről.

Az alapító professzorok, elsősorban Hankiss János, azonnal továbbfejlesztették tervüket, és már első jelentősükben arra ösztönözték az egyetemet, forduljon a „valóság és közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy fedezze 20 hallgató egyhavi ellátási költségét Debrecenben, olyképpen, hogy a helyekre a finn, lengyel, bolgár és török nemzetek egyetemén a magyar nyelvvel vagy Magyarországra vonatkozó tudománnyal foglalkozó 5-5 hallgató eljöhessen.” Itt fogalmazódott meg annak a gondolatnak és törekvésnek a csiréja, mely a nyári egyetem későbbi munkájában máig tartó érvényteljesedett és él, hat. De ez a csira fejlődött ki — és mint a továbbiakból kitűnik, a debreceni fázisok segítségével is — a két éve létrehozott Nemzetközi Magyar Filológiai Társasággá.

Az ösztöndíjak, melyek a hungarológiai kutatásokat voltak hivatva előkészíteni, előmozdítani, lassan-lassan előteremtődtek. A nyári egyetem részévé vált a hivataltal magyar kulturális külpolitikának. Élvezte ennek a helyzetnek az előnyeit, és okos vezetői igyekeztek elkerülni azokat a buktatókat, melyek a Horthy-Magyarország politikájának félhivatalos képviselőiből adódtak.

A magyar nyelv nem magyar külföldiek számára történő oktatása 1931 óta elősörű feladata a nyári egyetemnek. Hogy e feladatnak hogyan tudunk megfelelni, arról kívánok itt most röviden számot adni, mint olyan, aki 1932 óta szolgálom ezt az ügyet, ilyen régóta most már egyedül az élők között. A gyér adatokat megpróbálom saját emlékezetemből kiegészíteni, hogy a város kulturális múltjának ez az érdekes felelősdébe ne merüljön. Megérdemlik az alább körvonalazandó tiszteletre méltó erőfeszítések, hogy a maradék emlékezetemben megmaradjanak. Azért is kell írni erről, mert ma már Debrecenben alig tud valaki a régmúlt dolgokról, míg tőlünk sok ezer kilométerre nagyon is számon tartják barátaink, hogy egyszer valamikor egy debreceni forró nyárból mit hallottak itt a magyar nyelv-ről, magyar népről és érdekes kultúrájáról.

Bár már 1928-ban sokkal több a nyári tanfolyam résztvevője, nem magyar külföldi hallgató először 1929-ben volt. Az akkori külpolitikai orientációnak megfelelően olaszok jelentkeznek először nagyobb számban, több olasz egyetemen tanítják is a magyar nyelvet. 1934-re kialakult a nyári egyetem arculata: mintegy 20 nemzetből, három kontinensről 3—400 külföldi jön három hétre Debrecenbe, egy hétre Budapestre. Ez akkor a gyér magyar idegenforgalomnak igen tekinté-

lyes kontingense. 1931-től kezdve kölcsönös igény és óhaj alapján elkezdődik a magyar nyelv oktatása a külföldiek körében. 1937-ben már olasz, német és francia közvetítő nyelven tanítunk, de van olyan haladó csoport is, melynek nem kell közvetítő nyelv. Akkoriban inkább csak éreztük e nyelvoktatásnak a speciális helyzetből adódó nehézségeit, az oktatási eredményességét javító elméleti munka még nem volt. Nagyon különböző nyelvtudással, sok országból jöttek a hallgatók. Az időkeret szűk volt: 12—13 munkanapot lehetett számbaírva venni, napi két-két nyelvórával. Ha nagy volt a meleg, a hallgatók, akik közül sokan saját pénzüken nyaralni jöttek Debrecenbe, inkább az új szép fürdőt látogattak.

A nyári egyetem már 1934-ben kiharcolta a VKM-nél azokat a rendeleteket, melyeknek alapján Debrecenben „Magyar Tanulmányi Bizonyítványt” és „Magyar Nyelvmesteri Oklevelet” lehetett szerezni külföldi (nem magyar) állampolgároknak. E vizsgák letételéhez szükséges tudást és nyelvismeretet természetesen nem a nyári egyetem egyetlen kurzusán szereztek a jelöltek, hanem valamelyik Collegium Hungaricumban, Rómában az Accademia d'Ungheria és másutt. 1934. augusztus 17-én voltak az első vizsgák. Négyen tanulmányi bizonyítványt, öten nyelvmesteri oklevelet szereztek. Egy fennmaradt összegezés 1938-ban huszonötre teszi a nyelvmesterek számát, akik természetesen egy-egy másik nyelvet hatóságban belül jogosítottak fel a magyar nyelv oktatására.

A magyar nyelvi ismeretek elmélyítése érdekében a fel-sőbb hatóság 1936-ban magyar nyelvi előtanfolyamot rendszeresített ösztöndíjasok és vizsgázni óhajók számára. Ennek révén 1936 nyáron nyolc jelölt 2—4 hetet töltött el az augusztusi főtanfolyam előtt Debrecenben, némi tanulmányi segítséggel. A magyartudás kifejlesztését szolgálta az intenzív magyar környezet a főtanfolyam idején: sok magyar résztvevő is volt, sokan jöttek magyarok a szomszédos országokból. Mi-közben Debrecenben szorgosan tanítottuk és tanultuk a magyar nyelvet, tombolt a spanyol polgárháború, dúlt a véres japán—kínai háború, és Olaszország elfoglalta Abesszíniát!

Azt kell mondanunk, hogy a harmincas évek derekán mégsem a magyar nyelv oktatása volt a fő cél, hanem a világnyelven, valamint finnül és lengyelül tartott előadás-sorozatok a magyar irodalomról, történelemről, zenéről, földrajzról. A magyar kulturális külképviselet legjobbjai működtek ebben közre.

1939-ben és a háború első éveiben még inkább a magaszolgálatába állította a nyári egyetemet a hivatalos magyar politika. Fontossági sorrendben a magyar nyelv oktatását megelőzik a fennálló rendet ideológiailag tükröző, igazoló előadások, magyarul és nem magyarul. 1942-ben Kállay Miklós miniszterelnök is tart a nyári egyetemen előadást, azt hangsúlyozva, hogy mi magyarok a nyugati (értésd akkor: az angol-szász) kultúrához tartozunk.

A Vörös Hadsereg győzelmei két év múlva felszabadították Debrecen és az élet új csillagzat jegyében kezdődhet újra.

(A befejező részt egy hét múlva közöljük a Tudomány — Társadalom — Termelés című rovatban.)

Dr. Székely Pál

Némédi Lajos

100 ÉVE SZÜLETETT

KITTENBERGER KÁLMÁN

100 évvel ezelőtt született Kittenberger Kálmán vadászbiológus, az Afrika állatvilágát bemutató ismert kutató, hazánk múzeumait és a Budapesti Állatkertet gazdagító gyűjtő, a vadászélményeit számos könyvében közzétesztő író. Gyűjteményének becses darabjait a Természetudományi Múzeum állandó kiállításán mindenki megcsodálhatja. Könyvtárak polcain sorakozó, a felszabadulás óta több kiadásban is megjelent vadászélményeit részletes könyvrendkívül olvasmányosak és tanulságosak.

Már diákkorában kitűnt jó megfigyelőképességével, a hazai környezet, és ebben különösen az állatvilág tanulmányozásának szeretetével. Legkedvesebb szórakozása volt ellesni és megismerni a madarak, rovarok életmódját, viselkedését. Mint szegény sorsú gyerek, a helybeli tanítóképző osztályait végigjárva tanító oklevelet szerzett. Ezután a mindig újat megismerni akaró szenvedélyével Budapestben folytatta tanulmányait, mert természetrajz polgári iskolai tanári oklevelet akart szerezni. Nyári vakációt felidőzve a

Nemzeti Múzeum laboratóriumában kisegítő preparátorként bővíttette ismeretét. 1902 őszén — részben anyagi okokból, részben tette vágyától fűtve — abbahagyta főiskolai tanulmányait, tanítói állást vállalt Tatragon, a hétfalusi csánög községének egy-közben, s közben a Kárpátok állatvilágát kezdte tanulmányozni. Alig lendült bele a kettős hivatás teendőibe, amikor — eddigi törekvéseinek elismeréséül — a Nemzeti Múzeumlól megbízást kapott egy afrikai gyűjtőútra.

Hat ízben járt Afrikában, s onnan rendszeresen küldte gyűjtött anyagát a múzeumba, élő állatokat pedig a Budapesti Állatkertnek. Eközben lázasan készítette útjegyzeit, és gyűjtötte szakmai tapasztalatait. 1902—1906 között főleg a Kilima-Ndzsaro vidékének madárállatvilágát tanulmányozta. Csaknem negyven képmény munka után megbetegedett, ezért hazakényszerült. Szívtáji szervezete és erős akaratának hamar túlegyfitte ezen az akaratlonyon, és már ugyanebben az évben ismét útnak indult. Második felfedező útján során a Vörös-tenger délnyugati partvidékére utazott; ezt az útját azon-

ban rövidesen meg kellett szakítani, mert katonai szolgálatának letöltése miatt 1907-ben hazarendelték. Harmadik, most már hosszabb időtartamúak ígérkező útját 1908 decemberében a Viktória-tó partvidékén (a mai Kenya és Tanganyika területén) kezdte meg. Innen gazdag élő-állat- és múzeumi gyűjtemény-nyaggal 1912-ben tért haza. Alig rendezte lthon dolgait, a következő év tavaszán újból nekifutott, s az Ugandához tartozó Kongó-öserdő rejteit állatvilágot akarta tanulmányozni, de itt is kőzbeszűlt a sors: az I. világháború miatt az angol fennhatóság területen internáltak, mindezt elköbözött, s mint hadifoglyos tovább állami támogatást nem kapott. Magánjellegű segítséggel azonban még két ízben újból eljutott Afrikába, s a régebben megismert körzetekbe visszatérve lehetősége nyílt az évtizedes változások felmérésére, és a további gyűjtőmunkára.

Majd visszatérve élményeit és tapasztalatait könyvekben is rögzítette. Az életművének is tekinthető A Kilima-Ndzsarótól Nagymarosig című könyve már nyomásra kész állapotban volt, amikor a II. világháború pusztítása során 1944-ben a könyvkiváló raktárában a teljes anyag megsemmisült. Szerencsére a felszabadulás utáni években ezt és korábbi munkáit is több kiadásban megjelentették; ezek ma is kedvelt olvasmányok az ifjúságnak és az állatbarátoknak.

Utolsó éveit feleségével és neves barátjaival (Csathó Kálmán, Fekete István) körülvéve Nagymaroson töltötte, s ott halt meg 1958. január 3-án. Hányattott, tartalmas életét, értékes emberi tulajdonságait Fekete István Kittenberger Kálmán élete című munkájából (1962) ismerhetjük meg. Ez is megvázhat bennünket arról, hogy nevének és emlékének megőrzését munkájával jöcskán kiérdemelte.

Az idős Kittenberger (MTI-fotó — KS)

APRÓHIRDETÉSEK

Kettőszobás, összkomfortos ház 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Azonnal beköltözhető ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó nyulason beültetett ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Eladó ház, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Előcserelem házhoz, 3 szobás, 200 négyzetű telekkel eladó, csere is érdekel. Szilágyi János u. 24.

Kulcsmérés megvárható. Bajcsy-Zs. u. 10. Aranybikához 50 méter. 5 hold barna homok (kertiészetre is alkalmas) bérletbe kiadó. Erdőkölöki Miklósné, Várjás u. 12. Végvári 12.

Kipufogások javítására, készítésre, fenntartásra, kérésre, keresszárkók, javításra. Szilágyi János u. 20. (Volán-pályánál balra.)

Szülőotthonok megrendelhetők özi és tavaszi szállásra, bő választékban. Magony Iréné, Abasár, Jókai u. 18. Telefon: 60-026.

Nagyvirág, eredeti olasz évelő szegfűpálmákkal vegyes színekben tövönként 5 Ft-ért kapható. Toronyi kertésznő, Békéscsaba, Sztraka u. 27.

Cserépkályha átrakása garanciaval, azonnal is, tölmelettel szállítom. Losonczi, Bethlen u. 27. I. 2. Telefon: 25-138.

Menyasszony ruhák kölcsönzése minden igényt kielégítően. Debrece, Bethlen u. 27. I. 2. Telefon: 25-138.

Központifűtés-szerelés, széntüzeltés, gázüzeltés, kazánra, valamint vízvezeték- és fűtésrendszerrel, lakáskorszerűsítéssel, 2 éves garanciával. Bártók úti lakások. 46. Bártók úti lakások.

Díszfák, tulják, örökzöld növények való eladók. Debrece, Budai Nagy Antal u. 85.

Reluxa- és redőnykészítés, javítás vállalkozás. Telefon: 23-190.

Gépelési vállalat! Angol és német nyelvű szöveg, stencil, minden sűrűségi gépelés, munka elvégzésére vállalom, számla ellenében. Debrece, megbízás esetén hozomviszem az anyagot. Káló Lászlóné, Leír-másoló Hajdúszoboszló, Bányász u. 34. IV. em. 15. Telefon: 60-497. (Kardos lakás).

Eladó 125 literes villanybojler. Darabos u. 39.

Menyasszonyi ruha kölcsönzése fehérben, színesben, muszlinból, szorostól. Burda-mo-dellék is. Viola u. 4. Domus Áruház közelében.

Vállalatok, szövetkezetek részére érdeklés, végzet felkutatás, üzem, képzés, színtüzeltés. Lokomobil kazánokat, (411-es és 326-os) hozzá való acélcső kényvet, víz- és gőzszivattyúkat, hidrofórt és víztartó tartályokat. Erdőkölöki, Bethlen u. 27. I. 2. Telefon: 25-138.

Televízió, rádió, magnó, autórádió, lemezek, szóró, nyugati készülék áthangolást rövid határról vállalom. Boda István, Csemete u. 7. Honvéd u. sarok.

Irbahudja 36-os magyar, új állapotban eladó. Debrece, Ibolya u. 20. fszt. 1.

Gyümölcsfát, rózsát, üvegtüvelő szőlőt, postán, kérjen árjegyzéket. Szatmári Mihály, kertészernök 2315 Szilgethalom, pf. 7.

Iparvállalat perfk gyors-, gépirással és idegen nyelvtudással rendelkező, tárgyalóképes titkárnőt alkalmaz azonnali belépéssel. A pályázatokat részletes önéletrajzzal „Perfk 205 187” jelígre a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni

Takarított keres felvételre a Hajdú-Bihar megyei Tanács Tervező Vállalat, Debrece, Beeskereki S. u. 5. sz. Jelenkezni lehet a munkaadói vezetőnél, munkanapokon 9-15 óráig.

A hajdúszoboszlói Vörös Lobogó Mgt. pályázat hrdet szmlyeti vezető állás betöltésére. Jelenkezési feltétel felsőfokú iskolai végzettség és legalább 5 éves gyakorlat. Fizetés a 4/1981. (II. 26.) MEM-MUM sz. rendelet alapján. A pályázó jelentkezzen a termelőszövetkezet elnökénél, Hajdúszoboszló, Szovát út 2. sz. alatt személyesen, vagy írásban.

B kategóriájú Debrece környéki termelőszövetkezet kiegészítő tevékenység árképzésében, üzmgazdasági elemzés felvételre. Fizetés megegyezően. Jelenkezési: „Közgazdasági tájékozottság” jelígre a kiadóba.

A KEVERTERV gyakorlati rendelkezés gépirót keres. Jelenkezési: Debrece, Hajnal u. 15.

Takarított azonnali belépéssel felvesszünk. Építőipari Szakközépiskola, Varga u. 5.

A Berettyó Vízgazdálkodási Társulat (Berettyóújfalun, Széchenyi u. 8. sz.) alkalmaz munkavezetőt, termelési előadókat és szervezőket, legalább középfokú szakirányú végzettséggel. A Debrecei Köztéri Építő Vállalat felvessz Örtörásokat és takarított. Jelenkezni lehet a gépvezetőnél, dízmegyes gondnokánál, István út 91.

Románia Csak a Sok kérdés tisztázód következő négy nap al magyar labdarúgó-válogatás selejtező portyáján. Ma, sz Bukarestben rendezik mánia-Svájc össze mág szerdán a Népszerepel a svájci es Paul Wolfberg, a szövetségi kapitánya tekkel ezelőtt, a romániai vendégsz alatt gondterhelte vo keleti túrára gondolt. pontot kell szerezni mérkőzésen, s akkor ber 7-én hazai körny

Kispesti Textilgyár soroksári gyára az alábbi munkakörökre keres azonnali belépésre: szövő, szövő átképzős, női betanított munkaerőt, férfi betanított munkaerőt, női és férfi segédmunkást. Nők részére a leányotthonban szállást biztosítunk. Férfiak részére korlátozott szállással jelentkezni lehet: Budapest, XX., Soroksár, Marx Károly u. 284. Telefon: 279-470/129., munkaidő osztály.

Építőipari vállalat 5-10 éves gyakorlattal rendelkező gépvezető és gépiró adminisztrátort alkalmaz. Jelenkezéseket részletes önéletrajzzal „Debrece központjában” jelígre a kiadóba kérjük leadni.

Cipőipari szakközépiskolai vagy magasabb szakképzéssel rendelkező dolgozókat keres. Vezetői munkakör betöltésére a Hajdúszoboszlói Szövetkezet, Hajdúszoboszló. Berezés: megegyezően. Jelenkezési: személyesen.

Gépiró szakközépiskolát végzett, gyakorlati rendelkező gépvizsgáló NC szakképzéssel dolgozó NC programvezetőt esztergálygép azonnali belépéssel alkalmazunk. Jelenkezni lehet a gyár munkaadói csoportjánál, MEZŐGÉP Vállalat, Hid u. 4-6.

Felvesszünk géplakatos, esztergályos, galvanizáló szak- és betanított munkásokat. Jelenkezési: Finommechanikai Vállalat, Debrece, Szabadság útja 92.

Öt csoportban összesen hat együttes vetélpontokát Debrece városi kispályás labdarúgó bajnokságban. A tavaszi rendezés küzdelem csak kiélezett csatában az I. osztály aranyát a sorsa: az AFIT jobkülönbségével előzte meg a Posta csapatát. Atommagkutató pedig össze egy ponttal ma a versenyt futásban.

I. OSZTÁLY
1. AFIT 34 23 6 5 13
2. Posta 34 23 6 5 13
3. Atom. 34 23 6 5 13
4. MEDICOR 34 19 7 8 12
5. BARNEVAL 34 18 8 8 8
6. Posta II. 34 16 6 12 10
7. Tejúzem 34 14 10 10 7
8. Volán 34 13 13 13 6
9. AFIT 34 14 6 14 9
10. V. Tan. 34 11 13 13 7
11. Betű 34 12 16 16 9
12. Közmű 34 9 16 16 9
13. BIOGAL 34 10 16 16 8
14. TITASZ 34 9 16 16 9
15. Volán 34 9 15 16 9
16. Éptők 34 8 1 21 6
17. Tűzolt. 34 8 5 21 6
18. Műanyag 34 6 3 25 5

II. OSZTÁLY
1. DOTE 28 24 2 2 17
2. Padogópus 28 24 1 3 17
3. ÉPGEP 28 16 2 10 8
4. BFK 28 15 3 10 8
5. Jármd. 28 14 3 11 7
6. TIGAZ 28 16 0 12 7
7. BHG 28 15 11 6
8. SZÉK 28 13 14 9
9. Beruházás 28 11 16 5
10. Cipőnagykér. 28 9 14 6
11. Szék 28 10 16 7
12. Hőszolg. 28 10 16 7
13. Aliföldi 28 10 2 16 5
14. ZÖLDERT 28 7 2 19 4
15. Vízmű 28 6 2 20 3

III. OSZTÁLY
1. Finommechanika 29 25 0 4 12
2. Vegyesipar 29 20 5 4 9
3. Ingatlan 29 19 5 5 9
4. Konzerv. 29 16 4 9 8
5. Vízmű 29 16 3 10 9
6. Mozi 29 16 12 10 8
7. Úgyf. 29 15 12 10 8
8. Népf. 29 11 16 12 7
9. Kórház 29 11 16 12 7
10. Bőrgyár 29 12 13 7
11. TITASZ 29 12 15 8
12. Aranyb. 29 7 4 18 5
13. Élelm. 29 7 4 18 5
14. TANERT 29 2 4 23 4
109. ITSK 29 2 4 23 4 törölt

IV. OSZTÁLY
1. Atommag 27 23 3 1 12
2. DEÁZ 27 18 5 4 6
3. AGROBER 27 13 9 5 3
4. ATI 27 15 4 9 8
5. Tervező 27 14 2 11 10
6. BHG 27 11 7 9 9
7. Hallás. 27 11 7 9 9
8. Szakip. 27 11 2 14 6
9. DÉV 27 11 2 14 6
10. Bűrtör. 27 11 3 14 6
11. Sajtó 27 10 2 15 6
12. Nyomda 27 8 5 14 6
13. Kieg. 27 6 15 4 9 törölt
14. MERKUR 27 6 15 4 9 törölt

V. OSZTÁLY
1. T. Ép. 25 20 2 3 10
2. BIOGAL 25 18 2 5 10
3. MÁV 25 18 1 6 10
4. Könyvk. 25 14 3 8 9
5. Cipő 25 13 7 8 9
6. Ruhagy. 25 13 11 6 8
7. Város. 25 11 12 6 8
8. ÉVM EKK 25 8 4 13 6
9. Szalag 25 7 4 14 6
10. KEVÉP 25 8 2 15 7
11. AGROBER 25 8 2 15 7

VI. OSZTÁLY
12. Táv. 25 8 1 16 6
13. Műv. Közp. 25 8 1 16 6
14. Műv. Közp. 25 2 1 22 3 törölt
KELTEX 25 2 1 22 3 törölt
Megjegyzés: a csillagok vont pontok számát jelölik

Dolgozókat alkalmaznak

Iparvállalat képességgel rendelkező pénzügyi előadót keres. Ajánlatokat képesítés és fizetési igény megjelölésével a kiadóba „Azonnali” jelígre kérjük beadni.

A Debrecei Minőség Szabó Ipari Szövetkezet felvessz közgazdasági szakközépiskolát végzett anyagkémiai vezetőket. Jelenkezni lehet: Debrece, Pásti u. 5. sz., számviteli osztályvezetőnél.

Gepelni tudó adminisztrátort felvesszünk. Bútoripari Javító ISZ Debrece, Galamb u. 23.

A leveleli Dózsa Mgt. sz. felvétel hrdet varrodavezetői állás betöltésére, 100 főt foglalkoztató üzemébe. Követelmény: középfokú szakirányú végzettség, 3 éves szakmai gyakorlat vagy művezetői képesítés és 10 éves szakmai gyakorlat. Berezés a 4/1981. MEM-MUM sz. rendelet szerint. B kategóriában. Jelenkezési személyesen vagy írásban a termelőszövetkezet elnökénél.

Esztergyályos, marós, villany-szerelő, optikus, asztalos szakmunkást, Kompresszorkészítő, udvari segédmunkást, takarított keresünk felvételre. TANERT I. sz. mechanikai gyár-egység, Debrece, Háman Kató út 76. sz.

A VASVILL Kereskedelmi Vállalat Hajdú megyei kirendeltsége azonnali belépésű alkalmazottakat keres felvételre. Műszaki Érdesz, Debrece, Kartács u. 13.

MEDICOR Művek Kutatóintézet kísérleti munkára felvessz egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást.

Esztergyályos, géplakatos, mezőgazdasági gépjármű-szerelő szakmunkásokat és építőipari segédmunkásokat azonnali belépéssel felvesszünk. Műszaki Érdesz, Debrece, Kartács u. 13.

MEDICOR Művek Kutatóintézet kísérleti munkára felvessz egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást.

Esztergyályos, géplakatos, mezőgazdasági gépjármű-szerelő szakmunkásokat és építőipari segédmunkásokat azonnali belépéssel felvesszünk. Műszaki Érdesz, Debrece, Kartács u. 13.

MEDICOR Művek Kutatóintézet kísérleti munkára felvessz egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást.

Esztergyályos, géplakatos, mezőgazdasági gépjármű-szerelő szakmunkásokat és építőipari segédmunkásokat azonnali belépéssel felvesszünk. Műszaki Érdesz, Debrece, Kartács u. 13.

MEDICOR Művek Kutatóintézet kísérleti munkára felvessz egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást.

Esztergyályos, géplakatos, mezőgazdasági gépjármű-szerelő szakmunkásokat és építőipari segédmunkásokat azonnali belépéssel felvesszünk. Műszaki Érdesz, Debrece, Kartács u. 13.

MEDICOR Művek Kutatóintézet kísérleti munkára felvessz egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást, egy fő nagy gyakorlattal rendelkező esztergyályos szakmunkást.

EXPRESSZ

Egyedülálló 3 szobás, összkomfortos családi ház beköltözhető, sűrűn eladó. Műhelynek való helyiséggel. Kút u. 140.

Súlyom u. 3. sz. alatti ház eladó. Erdőkölöki szombat, vasárnap egész nap.

Eladó 2 szobás, hallos, összkomfortos, déli fekvésű családi ház. Erdőkölöki: egész nap. Sterbinszki u. 7. szám.

Eladó családi ház és 1 hektár, Kőszörús u. 12. Súlyom utcából nyílik.

Eladó kétszobás családi ház, Turán u. 9. Szával Gy. utcából nyílik.

Eladó egy új Bocska díó szekrény, olajbörök és kannák. Debrecen, Keleti sor 23. sz.

Wesselyi u. 11. sz. alatti 2 szobás, konyhás, mellékhelyiséggel álló keres ház eladó. Megtekinthető hétköznap 17 óra után, szombat, vasárnap egész nap. Makó György.

Eladó szoba, konyha, nyárkonyhás ház 350 négyzetű telekkel, gyümölcsös és jószagteraszra alkalmas udvarral, mellékhelyiséggel. A 8-as buszvégállomástól 10 perc az erdő mellett. Víz, villany van. Török Mihály, Pac 2.

Külön bejárattú ház eladó, 3 szobás, konyha, nyárkonyha, mellékhelyiséggel, 94 négyzetű telekkel eladó. Szépló u. 15. Léfal útból nyílik.

Más eladó, Zwingli u. 6. szám alatti.

OKTÓBER 12-17. KÖZÖTT

Lengyel import cikkekből bemutatót és vásárt rendezünk

A Hajdú-Bihar megyei Vegyesipar-cikk-kiskereskedelmi Vállalat 40. sz. boltjában (Debrece, Csapó u. 86.)

Bördízművek, népművészeti fafaragások és más lengyel ajándéktárgyak bő választékban kaphatók.

Keresse fel szaküzletünket, választékot kínálunk!

MOST VEGYEN! MOST ÉRDEMES!

Kedvezményes ruházati vásár

a Haladás AFÉSZ püspökladányi, nádudvari, kabai, földesi ruházati boltjaiban

1981. október 12-17-ig a Budapesti Felsőruházati Nagykereskedelmi Vállalat és a püspökladányi Haladás AFÉSZ közös rendezésében.

A vásárt megelőzően 1981. október 10-11-én nagyszabású mősoros divatbemutatók lesznek az AFÉSZ helyi éttermeiben.

Románia—Svájc

Csak a győzelem adhat reményt

— mondja mindkét kapitány

Sok kérdés tisztázódhat a következő négy nap alatt a magyar labdarúgó-válogatott világbajnoki selejtező csoportjában. Ma, szombaton Bukarestben rendezik a Románia—Svájc összecsapást, míg szerdán a Népstadionban szerepel a svájci együttes. Paul Wolfisberg, a svájci szövetségi kapitánya már hetekkel ezelőtt, a magyarok romániai vendégszereplése alatt gondterhelten volt, s a keleti túrára gondolt. „Három pontot kell szereznünk e két mérkőzésen, s akkor november 7-én hazai környezetben

Tatán készülődik a szerdai mérkőzésre, addig ma délután a labdarúgó-szurkolók a tévé képernyője előtt tekinthetik meg a román-svájci összecsapást (13.55 óra). A vendég svájci garda az idén barátságos találkozón már Csehszlovákia és Hollandia ellen is diadalmaskodott, s VB-selejtezőn fektette kétvállra a csoport favoritjának kikiáltott Angliát. A jelenlegi állás:

1. Anglia	7	3	1	3	12-8	7
2. Románia	6	2	3	1	4-3	7
3. Magyarország	5	2	2	1	6-6	6
4. Norvégia	7	2	2	3	7-11	6
5. Svájc	5	1	2	2	7-8	4

S míg a magyar válogatott

SOROKBAN

A madridi nemzetközi tenisversenyen Taróczy Balázs a legjobb nyolc közé jutott, újabb ellenfele az argentin Vilas. Párosban a Taróczy, Günthardt (magyar, svájci) duó már az elődöntőben van.

Kispályás labdarúgás

Öt csoportban összesen hetvenhat együttes vetélkedett a pontokért Debrecenben, a városi kispályás labdarúgó-bajnokságban. A tavaszi-őszi rendszerű küzdelem sorozatát csak kiejelzett csatában dönt el az I. osztály aranyérmének a sorsa: az AFIT jobb gólkülönbségével előzte csak meg a Posta csapatát, az Atommagkutató pedig mindössze egy ponttal maradt le a versenytáblán.

I. OSZTÁLY	
1. AFIT	34 23 6 5 130-53 52
2. Posta	34 23 6 5 95-41 52
3. Atom	34 23 5 6 124-57 51
4. MEDICOR	34 19 7 8 124-75 45
5. BARNEVAL	34 18 8 8 85-55 44
6. Posta II.	34 16 6 12 109-84 38
7. Tejúzem	34 14 10 10 79-69 38
8. Volán	34 13 8 13 88-75 34
9. AFIT	34 14 6 14 88-82 34
10. V. Tan.	34 11 10 13 70-66 32
11. Betű	34 12 6 16 86-107 30
12. Közmű	34 9 9 16 59-93 27
13. BIOGAL	34 10 6 18 63-85 26
14. TITÁSZ	34 9 9 19 73-114 24
15. Volán	34 10 5 19 62-85 23
16. Építők	34 11 2 21 66-110 22
17. Tűzoltó	34 8 5 21 49-89 20
18. Műanyag	34 6 3 25 58-148 15

II. OSZTÁLY	
1. DOTE	28 24 2 2 137-28 50
2. Pedagógus	28 24 1 3 174-64 49
3. EPGEP	28 16 10 9 91-65 34
4. BFK	28 15 10 3 80-51 30
5. Kézmű	28 16 4 12 71-54 29
6. TIGÁZ	28 12 5 11 69-87 27
7. BHG	28 12 5 11 69-87 27
8. Szék	28 13 14 9 84-87 27
9. Beruházás	28 11 16 5 59-85 23
10. Cipónagyker.	28 10 14 6 76-109 19
11. Szék	28 9 14 6 76-109 19
12. Hősziget.	28 10 2 16 54-90 19
13. Alföldi	27 7 2 19 45-102 15
14. ZOLDÉRT	28 7 2 19 42-106 14
15. Vízmű	26 2 6 20 35-111 8

III. OSZTÁLY	
1. Finommechanika	29 25 0 4 123-55 50
2. Vegyesipar	29 20 5 4 93-32 45
3. Ingatlan	29 18 5 6 93-49 43
4. Konzerv	29 16 9 4 97-55 39
5. Vízmű	29 16 10 3 92-59 39
6. Mozi	29 16 12 10 104-68 35
7. Úgyv.	29 15 12 12 81-84 31
8. Népfőnt	29 11 6 12 77-82 28
9. Kőbány	29 13 13 10 103-110 28
10. Bőrgyár	29 12 14 13 74-96 26
11. TITÁSZ	29 12 15 8 91-96 26
12. Aranyb.	29 7 4 18 52-115 18
13. Eleim.	29 7 4 18 80-127 18
14. TANÉRT	29 2 4 23 46-126 5
15. ITSK	törölve

IV. OSZTÁLY	
1. Atommag	27 23 3 1 129-40 49
2. DEASZ	27 18 5 4 60-42 41
3. AGROBER	27 13 9 5 53-51 35
4. ATI	27 15 4 8 84-53 34
5. Tervező	27 14 2 11 103-80 30
6. BHG	27 11 7 9 93-60 29
7. Hallássz.	27 11 7 9 69-62 29
8. Szakip.	27 11 14 6 89-89 23
9. DEV	27 11 2 14 85-90 23
10. Bőrgyár	27 11 3 14 73-101 21
11. Sajtó	27 10 2 15 67-103 21
12. Nyomda	27 8 5 14 44-93 19
13. Kleg.	27 6 15 4 41-90 17
14. MERKUR	törölve

V. OSZTÁLY	
1. T. Ép.	25 20 2 3 108-35 42
2. BIOGAL	25 18 2 5 100-38 38
3. MÁV	25 18 1 6 105-27 37
4. Könyvk.	25 14 3 8 83-58 31
5. Cipő	25 15 3 7 87-83 31
6. Ruhagy.	25 11 3 11 65-61 24
7. Város.	25 11 2 12 60-67 24
8. ÉVM EKK	25 8 4 13 53-74 19
9. Szalag	25 7 4 14 60-82 17
10. KEVÉP	25 8 2 15 72-99 17
11. AGROBER	25 7 1 17 61-105 13
12. Taxi	25 8 1 16 47-79 13
13. Műv. Közp.	25 6 1 18 61-105 13
14. KELTEX	25 2 1 22 35-131 3

Megjegyzés: a csillagok a levo pontok számát jelzik.

Szoboszlói tenisz hírek

A fürdővárosban az elmúlt esztendőben három salakpályát építettek a Bocskai Vasas sporttelepén, s ezzel egyidőben megalakult a Pedagógus Fáklya SE szakosztálya is. Az idei esztendő eredményeiről dr. Tóth Béla szakosztályvezető számolt be:

— Új sporttelepünkön több tanfolyamot szerveztünk a tenisz népszerűsítése érdekében. Együttesünk rajthoz állt a Nyíregyháza lebonyolított területi bajnokságon is, s ott az első helyen végezve kivívta a jogot, hogy 1982-ben az OB III. mezőnyében szerepelhessen. Csapatunk a Diósgyőr ellen 6:3 (győz: Ferenczfalvi, Lakatos, dr. Balogh, valamint a Ferenczfalvi—Gallai, a dr. Szűcs—dr. Varga és a dr. Balogh—Lakatos páros), a Salgótarján ellen 5:4 (győz: Ferenczfalvi, Gallai, Lakatos, valamint a dr. Varga—dr. Balogh és a Ferenczfalvi—Dobó kettős) arányban nyert, s így veretlenül végzett az élen. Azt tervezzük, hogy együttesünket az átigazolási időszak során tovább erősítjük, a téli időszakban pedig egy további új pályát alapításához látunk hozzá a Bocskai Vasas sporttelepén. Örömmel üjságolom, hogy szaporodnak a teniszpályák városunkban: a napokban avatják fel a Barát-ság üdülő két új pályáját. A szoboszlói teniszélettel kapcsolatos hírt az is, hogy jövő szombat, október 17-én délután 3 órakor a magyar Davis Kupa válogatott tagjai, Benyik János, valamint klubtársai, az Újpesti Dózsa-ban csapatbajnokságot nyert Sziráki László tart bemutatott sporttelepünkön.

A sakk OB I állása: Bp. Honvéd 83, MTK-VM 82,5, Bp. Spartacus 78, Volán 68,5, BACSEP 67,5, Statisztika 65,5, KGM 62,5, Tipográfia 61,5, Pécs 55,5, Merezsjev 55,5, Zalaegerszeg 54, Török-vés 53, D. Universitas 52,5, Vasas 42,5 pont.

Az öttusa BEK állása két szám után: 1. Csepel 6387, 2. Fiammi Oro (olasz) 6161, 3. Tbiliszi 6124. Egyéni: Zimmermann (NSZK) 2228, Brizgalov (szovjet) 2176, Bouzou (francia) 2144, Dobi 2140, Pajor 2126, Masala (olasz) 2108, Déry 2108 pont.

A tilburgi nemzetközi sakkversenyen Portisch jelentős előnyével maradt független a magyar sakkzómia. Az angol elleni játszmája. Az első csoport: Andersson, Beljavszkij, Petroszjan és Timman 4-4, Portisch 3,5 (1 függő), Kaszparov 3 (1) pont.

Klampár: új társ, új ütő

Klampár fantasztikus! Klampár remekelt! Klampár vezéregyéniség! A szegedi magyar-lengyel Szuper Liga asztalitenisz-mérkőzés után a lapok csak szuperlatívuszokkal illeték a Bp. Spartacus 28 éves világbajnokát. Szerdán a jogoslávok ellen Gergely volt ugyan a főszereplő, de Klampár is részt vállalt az újabb győzelemből. S valóban, a nézőtérről úgy tűnt, időnként azt is megengedhette magának Kucharski-val és Grubbával, vagy a jogosláv Mészáros-szal szemben, hogy trükközzen, úgymond „szórakozzon”, velük. Ezt állítani persze — különösen Klampárt ismerve — túlzás lenne, tény azonban, hogy könnyedén nyert. — Idei eredményei azt mutatják: élete legjobb formában játszik. Mivel magyarizálja ezt? — Három és fél éve játszottam egy ütővel, ez a magyarizata mindennek. — Ennyit jelentene az ütő? — Nagyon sokat. Előtte hét évig játszottam egy másikkal, akkor nem érttem el

kiugró eredményt. Ugyan-annyt tréningezem, mint régen, talán jobb erőben vagyok. Egyébként, még a pályafutásom elején volt egy szintén nagyon jó ütőm, de az eltört. — Mivel magyarizálja, hogy újabbban az újságok már csak a játékaival foglalkoznak, a pár évvel ezelőtől viharok nyoma sincs... — En nem változtam, ugyanolyan vagyok, mint régen. Tudom, nem kedvel minden újságíró. Talán én is megtanultam — különösen mióta apa vagyok —, kelletlenül beszélni, miként kell viselkednem. — Miért vált szét a Jónyer—Klampár kettős? — Az apríli VB előtt volt a rádióban egy riport, amiben elmondtam, jobb lenne, ha Pista készültne, és nem a boltjával foglalkozna. Ezért ő megsértődött, de a VB-n még együtt indultunk. Ezt követően megint rendben voltunk egymással. Egy hónappal ezelőtt azonban Jónyer közölte, váltunk szét, mert ő megmutatni a lábát. Ebben beleegyeztem, s erre nem sokkal

Ma délután:

D. Kinizsi—Gyöngyös

Hosszú idő után első alkalommal nem rangadóra készül az NB II keleti csoportjának listavezetője, a D. Kinizsi labdarúgócsapata. A debreceniek sorozatban játszották sorsdöntő mérkőzéseiket a közvetlen ildözőkkel — mindig sikerrel vetik az akadályokat. Most ugyan a hatodik helyezett Gyöngyös lesz az élelmezési-ek ellenfele, a Kinizsinél mégis úgy várják a mai összecsapást, mintha ez is rangadó lenne. Németi Gyula szakosztályvezető: Amióta Tiszakécskén az NB II-be jutott osztagot nyertünk ellenük, azóta óriási csatákat vívunk a gyöngyösiekkel,

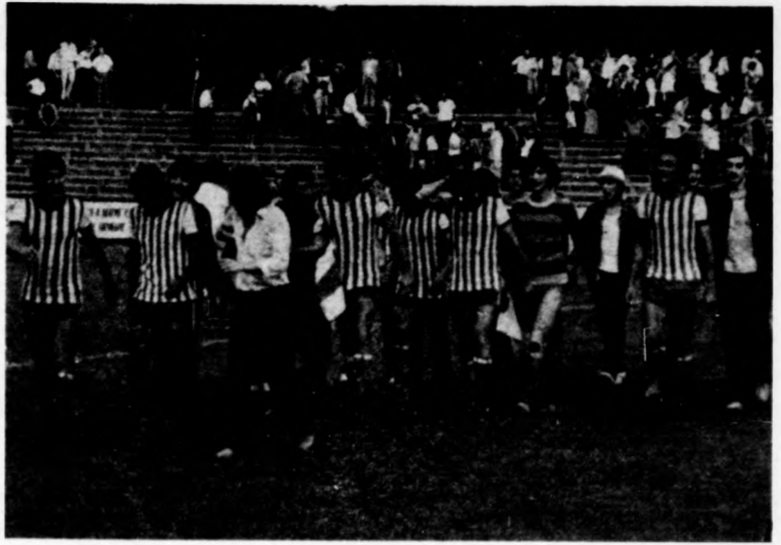
presztízsmérkőzés valamennyi találkozóknak. Ma délután is győzelemre számítunk, folytatni akarjuk őszi jó sorozatunkat. Mindenki egészséges, a sokáig sérült Berki is játékra jelentkezett már.” Szokatlan időpontban, szombaton 14 órakor kezdődik a Vágóhid utcai volt DVSC-pályán a D. Kinizsi—Gyöngyös NB II-es összecsapás. S amennyire örülünk, hogy elkerülte egymást a két debreceni klub, annyira bosszantó, hogy a Kinizsi bajnoki mérkőzése utközik a Románia—Svájc VB selejtezőtévőközvetítésével. A klubnál elmondották, hogy öt héttel ezelőtt, amikor bejelentet-

ték az MLSZ-nek a változást, még nem tudták a nemzetközi mérkőzés kezdési időpontját, később pedig már nehéz lett volna módosítani. D. Kinizsi—Gyöngyös SE. Vágóhid utcai pálya, 14 óra, vezetői Hartmann, D. Kinizsi: Varga — Kelemen, Takács, Magyar, Vajda — Szabó, Halla, Tözsér — Bodonyi, Maczkó, Orenstein (csere: Komáromi, Tóth F., Puskás, Tóth I. Kacsur).

Góllövőlista

Túl van már a negyedén a labdarúgó NB II idei küzdelem sorozata. Nyolc forduló után a góllövőlistát a szarvasi Magyar vezető, mögötte a gyulai Ravasz és a kazincbarcikai Gere következik. Érdeklenség: a rangelső D. Kinizsi nyolc (!) játékkal elért a listán — az ellenpélda a Lehel SC, ahol mindössze hároman vettek részt eddig a gólváltásban (igaz, összesen mindössze három találattal).

- 8 gólos: Magyar (Szarvas)
- 6 gólos: Gere (Kazincbarcika)
- és Ravasz (Gyula).
- 5 gólos: Kiss (Miskolc) és Krisztin (Bem SE).
- 4 gólos: Szabó (D. Kinizsi), Bartha (Eger).
- 3 gólos: Simon (DUSE), Földi (STC), Baran (Szolnok), Benyó (Szabó SE), Földházi (Papp SE), Pécsi (Eger), Gombos (Gyöngyös), Bálint dr. és Tasi (Hódmezővásárhely).
- A további debreceni gólszerzők: D. Kinizsi: Orenstein, Tóth I., Maczkó, Tóth F. és Magyar 2-2, Tözsér, Bodonyi, valamint Neumann (Asztalos SE öngól), — D. Universitas: Kincses 2, Somogyi, Balla és Lutherán.

A győzelmet ünneplő szurkolók kísérik az öltözőhöz a Kazincbarcika elleni rangadót nyertes Kinizsi-labdarúgókat. A közönség biztatása szavakat adhat a csapatnak, egyéni teljesítményeket emelhet magasra — ilyen szurkolásra van szükségük az NB II-es jogért harcoló debreceni együtteseknek! Balról: Orenstein, Tóth F., Halla, Takács (takarva), Magyar, Puskás és Bodonyi.

ASZTALITENISZ

Kelemen és Jakab nyerte a Tizeket

A napokban bonyolították le a megyei felnőtt Tizek bajnokságát. A férfiaknál a Hajdúszoboszlói Gázláng, a nőknél a D. Vörös Meteor pingpongosi szerepeltek a legjobban. Eredmények:

Férfiak: 1. Kelemen (Hajdúszoboszlói Gázláng) 8, 2. Szolec (D. BIOGAL) 6, 3. Tier (H. Gázláng) 6, 4. Annus (D. Vörös Meteor) 6, 5. Horovitz (Hajdúnánási Spartacus) 6, 6. dr. Gyarmati (DUSE) 4, 7. Szaó (D. BIOGAL) 3, 8. Somogyi (D. BIOGAL) 3, 9. Nagy (DUSE) 3, 10. Boros (H. Gázláng) 1 győzelem. — Nők: 1. Jakab (D. Vörös Meteor) 9, 2. Halász (D. Vörös Meteor) 8, 3. dr. Kovács (DUSE) 5, 4. Jánki (D. Vörös Meteor) 4, 5. Rolly (DUSE) 4, 6. Erdel (D. Vörös Meteor) 4, 7. Varga (DUSE) 4, 8. Balogh (D. Vörös Meteor) 2, 9. Kerényi (DUSE) 1, 10. Szóke (DUSE) győzelem nélkül.

Hét végi sportműsor

Október 10., szombat

Atletika
Egyetemi sporttelep, 14.30: Megyei váltóbajnokság. Első versenynap.

Labdarúgás
DMVSC Vágóhid utcai sporttelep, 14: Debreceni Kinizsi—Gyöngyösi SE (NB II).

Lovassport
Balmazújvárosi pálya, 8 és 15: Négyes és kettes fogatok bemutatása, díjhajtás, terephajtás és bemutatások (díjrajtás, lovastorna).

Teke
DMVSC nagyerdői pályája, 15: Négyes és kettes fogatok bemutatása, díjhajtás, terephajtás és bemutatások (díjrajtás, lovastorna).

Tömegsport
Bocskai Általános Iskola, 15: Családi játékos sportvetélkedők.

Október 11., vasárnap
Asztalitenisz
Ételmeiszer-ipari Szakközépiskola (Irinyi), 11: D. Vörös Meteor—Szolnoki Volán. — Egyetem téli sportszarnok, 11: D. Universitas—Szolnoki 605. sz. Általános Iskola (D. Vörös Meteor).

Videken. Férfi NB III (11): Hajdúszoboszlói Gázláng—Nagykálói MEDOSZ. — Püspökladányi járási CSB (10): Nagyrábsáp, Kaba—Földes, Biharnagybajom—Báránd.

Atletika
Egyetemi sporttelep, 9: A megyei váltóbajnokság.

Birkózás
DMVSC Vágóhid utcai munkacsarnoka, 10: Tehetséggutató verseny (mérlegelés: 8).

Kézilabda
Városi sportszarnok, 10: DMVSC—FTC (női NB I, Klím, Mezei, Papp Gy.). — 11.30: D. Dózsa—FTC (férfi NB I, Kocsis, Nagy T.). — Közúti pálya, 10: D. Közútiépítők—D. MEDICOR (női NB II, Daruka, Dobos). — Landler J. u. pálya, 10: D. Universitas—Balmazújváros (férfi megyei, dr. Anderkó). — Videken: Derecske—D. Dózsa (10, női NB II, Léval, Vass), Nádudvar—Borsodi Bányász (11, férfi NB II, Kiss J., Nagy J.), Hajdúszoboszlói—D. Vörös Meteor (9,30, női megyei, Bartos, Tóth), Hajdúszoboszlói—D. Dózsa II. (10,45, férfi megyei, Bartos, Tóth), Püspökladányi MAV Egyetértés—Hajdúnánás (9,30, férfi megyei, Mezei, Simon), Püspökladányi Zöld Mező—DMVSC II. (10,45, női megyei, Mezei, Simon), Berettyóújfalu MSE—Hajdúdorog (9,30, férfi megyei, Széchi, Taizs), BMSE—Biharkeresztes (10,45, női megyei, Széchi, Taizs), Polgár—D. Kinizsi (10, női megyei, Katkó, Nádasdi), Polgár—Földes (11,15, férfi megyei, Katkó, Nádasdi), Derecske—D. Spartacus (10, férfi megyei, Kiss A., Mezőteleki), Hajdúnánás—Hajdúszoboszlói Bocskai Vasas (10, női megyei, Katona, Tibi), Hajdú Vasas—Földes (Téglás, 10, női megyei, Matkó).

Labdarúgás
Egyetemi sporttelep, 14: D. Universitas—Jászberényi Lehel SC (NB II, Bodó). — DMVSC nagyerdői (Oláh G. u.) pályája, 10: DMVSC—Diósgyőri VTK (NB-s serdülő, Sári, Tóth S., Kiss L.). — 11.30: DMVSC—DVTK (NB-s ifjúsági, Tóth S., Sári, Kiss L.). — Gázvezeték ut-

